

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

Komunální volby v České republice

Případová studie města Horní Bříza

Předkládá: Bc. Charlotte Cardová

Vedoucí diplomové práce: Doc. PhDr. Lukáš Valeš, Ph.D.

Plzeň, 2019

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Charlotte CARDOVÁ**
Osobní číslo: **R18N0004P**
Studijní program: **N6807 Veřejná správa**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Téma práce: **Komunální volby v České republice**
Zadávající katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Pojem voleb
3. Zákonná úprava
4. Průběh voleb
5. Vybrané prvky voleb
6. Volební právo – aktivní/ pasivní
7. Popis voleb ve vybraném městě
8. Dotazníkové šetření/ rozhovor
9. Závěr

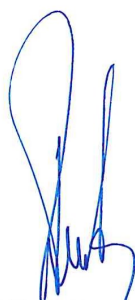
Rozsah diplomové práce: **cca 60 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí diplomové práce: **Doc. PhDr. Lukáš Valeš, Ph.D.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání diplomové práce: **29. března 2019**
Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2020**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 1. listopadu 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma komunální volby v České republice zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

.....

Charlotte Cardová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Doc. PhDr. Lukášovi Valešovi, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce, za jeho cenné rady a připomínky. Dále bych chtěla poděkovat Bc. Václavu Jíchovi a Kamile Kalousové, kteří byli ochotni udělat se mnou rozhovor a přidat významné poznatky z praxe do mé práce.

Obsah

Úvod.....	9
1. Stručný vývoj zákonné úpravy v ČR.....	11
1.1. Zákonná úprava v letech 1989–1993	11
1.2. Zákonná úprava po vzniku samostatné České republiky.....	12
2. Ústavní zakotvení voleb	13
3. Funkce voleb	15
4. Charakter volebního systému podle současné právní úpravy	15
4.1. Volební legislativa.....	15
4.2. Funkční období zastupitelstev	16
4.2.1. Vyhlášení voleb a dny konání voleb	16
4.3. Volební právo	17
4.3.1. Aktivní volební právo	17
4.3.1.1. Překážky výkonu aktivního volebního práva.....	18
4.3.2. Pasivní volební právo.....	19
5. Politická participace občanů.....	19
5.1. Faktory ovlivňující voličské chování	20
6. Volební orgány	21
6.1. Státní volební komise	22
6.2. Okrsková volební komise	22
7. Kandidátní listiny	24
7.1. Projednání a registrace kandidátních listin	26
8. Hlasovací lístky	27
9. Volební okrsky a volební obvody	28
10. Seznam voličů	29
11. Volební kampaň	30
11.1. Ovlivňování prostřednictvím sociálních sítí.....	31
12. Hlasování.....	32

12.1.	Volební místnosti.....	32
12.2.	Průběh hlasování.....	33
12.3.	Způsob hlasování.....	34
12.4.	Ukončení hlasování.....	35
13.	Sčítání hlasů.....	35
14.	Vznik a zánik mandátu.....	37
14.1.	Nastupování náhradníků.....	40
15.	Praktická část.....	41
15.1.	Město Horní Bříza.....	41
15.2.	Volební účast.....	41
15.3.	Volby 2010.....	42
15.3.1.	Registrace kandidátních listin.....	43
15.3.2.	Hlasování.....	44
15.3.2.1.	Preferenční hlasování.....	44
15.3.3.	Výsledky voleb 2010.....	48
15.3.4.	Počet hlasů pro jednotlivé volební strany.....	49
15.3.5.	Zastupitelstvo 2010.....	50
15.4.	Volby 2014.....	50
15.4.1.	Registrace kandidátních listin.....	51
15.4.2.	Hlasování.....	52
15.4.2.1.	Preferenční hlasování.....	52
15.4.3.	Výsledky voleb 2014.....	55
15.4.4.	Počet hlasů pro jednotlivé volební strany.....	56
15.4.5.	Nové zastupitelstvo.....	56
15.5.	Volby 2018.....	57
15.5.1.	Registrace kandidátních listin.....	58
15.5.2.	Předvolební kampaň.....	58
15.5.3.	Hlasování.....	60

15.5.3.1. Preferenční hlasování	60
15.5.4. Výsledky voleb 2018	64
15.5.5. Počet hlasů pro jednotlivé volební strany	65
15.5.6. Nové zastupitelstvo města.....	66
15.6. Shrnutí	67
15.7. Rozhovor se zastupitelem města.....	73
15.8. Rozhovor s členem okrskové volební komise	78
Závěr	82
Resumé.....	83
Seznam zkratek	84
Seznam použité literatury a pramenů.....	85
Seznam tabulek	88
Seznam obrázků	89
Seznam příloh	89
Přílohy	90

Úvod

„Základem svobodného státu je svobodná obec“

Velmi známá a s komunální politikou často spojovaná věta, která stojí i v čele Stadionova obecního zřízení z roku 1849, jímž byla poprvé v českých zemích zavedena svobodná obecní samospráva. Jedná se o velmi důležitý úhel pohledu, který přidává nejnižší formě vládnutí na její důležitosti.

Komunální politika je velmi obtížně uchopitelnou oblastí a možná právě proto je komunálním volbám věnováno mnohem méně pozornosti, než se dostává jiným druhům voleb v České republice. Důvodů může být hned několik. Lidé jim přisuzují menší celospolečenskou důležitost, než mají jiné volby. Také pro média jsou tyto volby daleko hůře uchopitelné, protože se jedná o obrovské množství měst a obcí. Podobný problém představují volby do zastupitelstev obcí i pro zákonodárce. Potřeby jednotlivých obcí se od sebe velmi liší a vypořádat se se všemi může být opravdu těžký úkol. Faktem ale zůstává, že lidem nejbližší jsou právě komunální volby, které si z tohoto důvodu zaslouží mnohem více pozornosti. V této práci bych se chtěla věnovat základním zákonným aspektům těchto voleb a zároveň se je pokusit ověřit na konkrétním případě města.

Celá práce se proto bude skládat ze dvou hlavních částí. První část bude část teoretická. Zde budou rozebrány základní zákonné aspekty voleb do zastupitelstev obcí. Proto, aby došlo k dokreslení významu těchto voleb, přidám také krátkou kapitolu týkající se historického pohledu. Druhá část bude praktická. Zde se pokusím poznatky z teoretické části propojit s praxí. Pro svůj výzkum jsem si zvolila období mezi lety 2010 a 2018. Cílem praktické části je porovnání všech tří voleb a také zastupitelstev, které jsou z nich zvoleny. Tedy porovnání složení zastupitelstev, voličských preferencí, ale také volební účasti. Chtěla bych přiblížit možnosti vedení předvolební kampaně a propojování tradičních a moderních forem těchto kampaní.

Další informace pak přinese rozhovor s konkrétním zastupitelem města a také se členkou okrskové volební komise, kteří k celému tématu dodají pohled člověka, který se v této problematice pohybuje a přidají informace, které se veřejnost jinde nedozví.

Možná více než jakákoli jiná literatura bude pro tuto práci důležitý zákon 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, kde se zákonodárce vypořádal se

základními náležitostmi komunálních voleb. Tento zákon považuji za poměrně komplexní a jeho logická posloupnost měla vliv i na posloupnost této práce.

Je možné, a já právě v toto doufám, že pokud se bude věnovat volbám do zastupitelstev obcí více pozornosti a budeme se více zabírat jejich jednotlivými aspekty, jejich důležitostmi, pak dosáhneme vyšší volební účasti.

1. Stručný vývoj zákonné úpravy v ČR

Tato kapitola se bude stručně věnovat vývoji zákonné úpravy komunálních voleb. Pro lepší vykreslení vývoje se podkapitola věnuje také vývoji po roce 1989, zejména proto, že zákony přijaté v tomto období jsou velmi důležité pro zákony, které byly přijaty v samostatné České republice.

1.1. Zákonná úprava v letech 1989–1993

Rok 1989 přinesl celou řadu změn a v oblasti komunálního práva tak po více než padesáti letech znovu obnovil samosprávný charakter. Do vzniku samostatné České republiky, tedy do 1. ledna 1993 byly přijaty dva zvláštní zákony, které upravovaly volby do obecních zastupitelstev. Základní právní úpravou pro volby v roce 1990 byl zákon č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích, který přijala Česká národní rada 5. září 1990. Tato právní úprava zakotvila základní strukturu, která je v mírně pozměněné podobě užívána dodnes.¹

Dle této úpravy se počet volených členů zastupitelstva měnil v závislosti na velikosti obce, kandidátní listiny mohly předkládat jednotlivé politické strany a hnutí, nebo jejich libovolná koalice. Kandidovat mohli také nezávislí kandidáti, nebo jejich sdružení, pokud s tímto souhlasil předem zákonem stanovený počet občanů obce, kteří svůj souhlas mohli vyjádřit podepsáním petice. Na hlasovacím lístku byly uvedeny všechny kandidující strany, včetně seznamu kandidátů každé z těchto stran.²

Volit mohl každý občan starší 18 let, pokud se ho netýkala zákonná překážka. Toto právo mohl vykonat výhradně v místě svého bydliště. Samotnou volbu bylo možno provést třemi způsoby – označením jedné volební strany, pak každý kandidát dostal jeden hlas, nebo označením jednotlivých kandidátů různých volebních stran, nebo označením jedné volební strany a dalších jednotlivých kandidátů z jiných stran, pak každý z těchto značených získal jeden hlas a z označené volební strany získalo hlas tolik kandidátů, kolik zbývalo do počtu

¹ BALÍK, S., KRUTÍLEK, O., ROJČÍK, O., VILÍMEK, P. *Komunální volby v České republice v roce 2002*. 1.st ed. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003., str. 17. ISBN 80-210-3211-1.

² BALÍK, S., KRUTÍLEK, O., ROJČÍK, O., VILÍMEK, P. *Komunální volby v České republice v roce 2002*. 1.st ed. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003., str. 18. ISBN 80-210-3211-1.

volených zastupitelů.³ Tento zákon nenastavil žádnou uzavírací klauzuli a takto realizovaný systém můžeme označit jako personalizovaný poměrný systém.⁴

K provedení některých ustanovení tohoto zákona byla Ministerstvem vnitra vydána vyhláška č. 381/1990 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování voleb do zastupitelstev v obcích. O dva roky později přijala Česká národní rada dne 15. dubna 1992 zákon č. 298/1992 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o místním referendu, kterým výslovně derogovala výše popsany zákon z roku 1990. Prováděcím předpisem k zákonu o volbách do zastupitelstev v obcích z roku 1992 byla vyhláška Ministerstva vnitra č. 433/1992 Sb., o úkolech obcí při zajišťování voleb do zastupitelstev v obcích a při místním referendu.

1.2. Zákonná úprava po vzniku samostatné České republiky

Parlament České republiky schválil dne 22. června 1994 s účinností od 20. července 1994 zákon č. 152/1994 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů. Prováděcím předpisem některých ustanovení nového zákona byla vyhláška Ministerstva vnitra č. 173/1994 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 152/1994 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů, účinná od 8. září 1994. Po vzniku samostatné České republiky se první volby konaly ve dnech 18. a 19. listopadu 1994, na základě rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 8. srpna 1994, vyhlášeného ve Sbírce zákonů ČR pod číslem 166/1994 Sb.

Zákon č. 152/1994 Sb., přinesl několik změn. Například snížil minimální i maximální počet volených zastupitelů. Další změnou byl vzhled kandidátní listiny. U každého kandidáta bylo nově také uvedeno, v jaké části obce trvale bydlí, jeho věk, pohlaví a členství v politické straně nebo hnutí, nebo údaj o tom, že se jedná o kandidáta bez politické příslušnosti. Jednalo-li se o koalici stran a hnutí nebo sdružení stran a hnutí s nezávislými kandidáty bylo zde také uvedeno kdo kandidáta navrhl. Důležitou změnou bylo přidělování hlasů, ty byly přidělovány kandidátům podle toho, jak byli uvedeni na listině, přednostně však těm, kteří svým počtem

³ AION CS, s.r.o. 2010-2020 Zákon č. 368/1990 Sb. Zákon České národní rady o volbách do zastupitelstev v obcích. Zákony pro lidi. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-368> (cit. 01-12-2020).

⁴ BALÍK, S., KRUTÍLEK, O., ROJČÍK, O., VILÍMEK, P. *Komunální volby v České republice v roce 2002*. 1.st ed. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003., str. 19. ISBN 80-210-3211-1.

hlasů nejméně o 10 % přesáhli průměrný počet hlasů na jednoho kandidáta. Takový kandidát se pak posunul na první místo.⁵

Na stejném právním základu se uskutečnily i volby do zastupitelstev obcí v roce 1998. Ty se konaly z rozhodnutí prezidenta republiky, uveřejněného dne 24. července 1998 ve Sbírce zákonů České republiky pod číslem 173/1998 Sb., ve dnech 13. a 14. listopadu 1998.

Značná roztržitost zastupitelstev vyvolala potřebu nové zákonné úpravy. Tu představuje zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, který nabyl účinnosti dne 31. prosince 2001 a dle kterého se řídí volby do zastupitelstev obcí od roku 2002 dodnes. Prováděcím předpisem vybraných ustanovení současného zákona o volbách do zastupitelstev obcí je vyhláška Ministerstva vnitra č. 59/2002 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, účinná od 13. února 2002.

2. Ústavní zakotvení voleb

Volby do zastupitelstev obcí se konají podle zásad poměrného zastoupení tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.⁶ Stejně jako v jiných právních rádech demokratických zemí, tak i v České republice jsou univerzální zásady volebního práva zakotveny v Ústavě. Základní princip voleb do zastupitelstev stanoví Ústava⁷ ve svém článku 102.

Princip tajné volby znamená, že nikdo není oprávněn dozvědět se, jak konkrétní volič hlasoval.⁸ Marek Antoš vhodně dodává, že tajné hlasování nemůže být právem, ale musí přímo povinností voliče.⁹ Volič tedy musí samotný akt volby vykonat tajně a ani poté se nikdo nesmí dozvědět, jak volil. O tom, že samotné zakotvení tajnosti nestačí svědčí zkušenost s komunistickým režimem, který využil právě změnu povinnosti tajného hlasování na pouhé právo k praktickému zamezení svobodné volby voliče. Tajné hlasování musí být garantem svobodné volby voliče. Hlavním cílem je chránit voliče před nátlakem státní moci, ale také jeho okolím.

⁵ BALÍK, S., KRUTÍLEK, O., ROJČÍK, O., VILÍMEK, P. *Komunální volby v České republice v roce 2002*. 1.st ed. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003., str. 20. ISBN 80-210-3211-1.

⁶ Ústava České republiky. § 102; *Úplné znění č. 1075*, zákon č.1/1993 Sb.

⁷ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky v platném znění

⁸ PAVLÍČEK, V., HŘEBEJK, J. *Ústava a ústavní řád České republiky: 1.díl Ústavní systém*. 2.nd ed. Praha: Linde Praha, a.s., 1998., str. 347., ISBN 80-7201-110-3.

⁹ ANTOŠ, M. *Principy voleb v České republice: doplněno o srovnání se státy Evropské unie*. Praha: Linde Praha, a.s., 2008., str.73., ISBN 978-80-7201-734-8.

Princip všeobecného volebního práva znamená, že právo volit by měl mít každý, kdo splní zákonem stanovené podmínky. Ty nesmějí být diskriminační a nesmějí vylučovat žádnou specifickou vrstvu obyvatel, ani jinou společenskou skupinu lidí.¹⁰ Některé zdroje uvádějí, že nesmí diskriminovat žádnou skupinu občanů. V případě voleb do zastupitelstev obcí je však tato podmínka překonána a vhodnější je označení skupina lidí.

Na princip rovného volebního práva je potřeba nahlížet ve dvou rovinách, a to jako na rovnost aktivního volebního práva a rovnost pasivního volebního práva. Rovnost aktivního volebního práva vyjadřuje, že každý volič má stejný počet disponibilních hlasů a každý z těchto hlasů má stejnou hodnotu.¹¹ Z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že tento princip je principem relativním, protože existuje řada institutů, které ovlivňují hodnotu jednotlivých volebních hlasů. Mluvíme například o uzavírací klauzuli, nebo volební geometrii. Z usnesení Ústavního soudu vyplývá, že je nezbytné v každém případě posoudit míru tohoto ovlivnění a rozhodnout, zda je ústavně přijatelná.¹² Princip rovnosti pasivního volebního práva je založen na rovnosti příležitostí. Ani tento princip nemůže být nikdy absolutním. Důležité je zajistit co největší míru zachování rovnosti přístupu veřejné moci vůči jednotlivým kandidátům. Zejména při záležitostech jako jsou možnost přístupu do veřejnoprávních médií, financování volebních kampaní z veřejných prostředků a možnosti vést volební kampaň jako takovou.¹³

Princip přímého volebního práva znamená, že volič volí kandidáty bezprostředně. Každý volič, který ve volbách vyjadřuje svou vůli zvolit konkrétní kandidáty tak musí učinit samostatně a osobně.¹⁴

Mimo těchto základních principů voleb stanoví odst. 2 čl. 102 Ústavy, že volební období zastupitelstva je čtyřleté. Nalezneme zde také výslovné zmocnění k zákonné úpravě podmínek, za jakých se vyhlašují nové volby před uplynutím tohoto období. Václav Pavlíček dodává, že termínem „nové volby“ měl zákonodárce na mysli předčasné volby konkrétního zastupitelstva, tedy že tímto

¹⁰ PAVLÍČEK, V., HŘEBEJK, J. *Ústava a ústavní řád České republiky: 1.díl Ústavní systém*. 2.nd ed. Praha: Linde Praha, a.s., 1998., str. 347., ISBN 80-7201-110-3.

¹¹ KLÍMA, K., et al. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2.nd ed. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009., str. 220., ISBN 978-80-7380-140-3.

¹² Usnesení Ústavního soudu ze dne 8.12.1998, sp. zn. Pl.ÚS 360/98. In *Sbírka nálezu a usnesení sv.12, č. 74*, str. 545, Dostupný také z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-360-98>

¹³ ANTOŠ, M. *Principy voleb v České republice: doplněno o srovnání se státy Evropské unie*. Praha: Linde Praha, a.s., 2008., str.35., ISBN 978-80-7201-734-8.

¹⁴ ANTOŠ, M. *Principy voleb v České republice: doplněno o srovnání se státy Evropské unie*. Praha: Linde Praha, a.s., 2008., str.65-66., ISBN 978-80-7201-734-8.

nejsou myšleny celostátně vyhlášené volby do všech zastupitelstev. Ty se konají právě v čtyřletém intervalu. Z tohoto vyplývá, že volební období zastupitelstva, které by vzniklo z nových voleb by pak nebylo čtyřleté, ale bylo by ukončeno uplynutím jednotně stanovené doby, kterou počítáme od řádných, celostátních voleb do zastupitelstev všech obcí v České republice.¹⁵

Další podmínky volby, jako například věkové hranice aktivního a pasivního volebního práva, článek 102 Ústavy již nestanoví. Nenalezneme zde ani zda se volby do zastupitelstev obcí konají podle poměrného zastoupení nebo dle zásad většinového systému tak, jak to stanoví čl. 18 Ústavy o parlamentních volbách. Zákodárce stanovil, že tyto podmínky stanoví zákon.¹⁶ Ústava se celkově věnuje úpravě voleb do zastupitelstev mnohem stručněji, než úpravě voleb parlamentních a ponechává velký prostor pro úpravu zákonem.

3. Funkce voleb

Svobodné volby jsou jedním ze základních pilířů zastupitelské demokracie. Umožňují každému občanovi a dalším osobám vymezeným zákonem možnost výběru mezi politickými alternativami, které představují jednotlivé strany a kandidáti a možnost ovlivnění politického směřování obcí. Volby také umožňují zjistit aktuální požadavky a priority společnosti. Samotným aktem volby pak dochází k integraci celé společnosti.

4. Charakter volebního systému podle současné právní úpravy

4.1. Volební legislativa

Jak bylo již zmíněno, základní právní úpravu podmínek volebního práva, organizaci voleb do zastupitelstev obcí a také soudní přezkum voleb do zastupitelstev obcí představuje zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, v platném znění.¹⁷ Velmi stručně se problematikou voleb do zastupitelstev obcí zabývá také ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění. Další důležitou zákonnou úpravu

¹⁵ PAVLÍČEK, V., HŘEBEJK, J. *Ústava a ústavní řád České republiky: 1.díl Ústavní systém*. 2.nd ed. Praha: Linde Praha, a.s., 1998., str. 348-349., ISBN 80-7201-110-3.

¹⁶ PAVLÍČEK, V., HŘEBEJK, J. *Ústava a ústavní řád České republiky: 1.díl Ústavní systém*. 2.nd ed. Praha: Linde Praha, a.s., 1998., str. 346-348., ISBN 80-7201-110-3.

¹⁷ Dále v textu také jen „zákon o volbách“

přináší zákon č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení), v platném znění¹⁸, zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění¹⁹, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění a zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, v platném znění. Další úpravou je vyhláška Ministerstva vnitra č. 59/2002 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, nebo také směrnice Ministerstva financí MF-62 970/20132/12-1204, o postupu obcí a krajů při financování voleb.

Tento výčet není úplný. Byly uvedeny zejména ty nejdůležitější zákony, ze kterých bude dále čerpáno v této práci.

4.2. Funkční období zastupitelstev

Funkční období zastupitelstev obcí je v České republice čtyřleté. Volby do zastupitelstev obcí se proto konají v pravidelných čtyřletých intervalech, a to ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím funkčního období, nejdéle však dnem jeho uplynutí.²⁰ Volby vyhlašuje prezident republiky, zpravidla na poslední možný pátek a sobotu, které předchází datu konání předešlých voleb. Hlavním důvodem je dodržení zákonných ustanovení a snaha o co nejmenší zkrácení volebního období stávajících zastupitelstev. Lze tedy říct, že toto čtyřleté funkční období se pokaždé nepatrně liší, může jít o rozdíl v řádu dnů, ale také týdnů.

4.2.1. Vyhlášení voleb a dny konání voleb

Zákon o volbách stanoví, že volby vyhlašuje prezident republiky, a to nejdéle 90 dnů před jejich konáním. Toto vyhlášení se uveřejňuje ve Sbírce zákonů a za den vyhlášení se tak považuje den, kdy byla rozeslána příslušná částky Sbírký zákonů.²¹ Zákon výslovně stanoví dvoudenní konání voleb a jak již bylo zmíněno, jedná se o pátek a sobotu. V pátek začíná hlasování ve 14.00 hodin a končí ve 22.00

¹⁸ Dále v textu také jen „zákon o obcích“

¹⁹ Dále také jen „soudní řád správní“

²⁰ §1 odst.2 Zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

²¹ §3 odst. 1 Zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

hodin a v sobotu je možné hlasovat od 8.00 hodin do 14.00 hodin.²² Zřejmým důvodem výběru právě těchto dní je zajištění co nejvyšší účasti ve volbách.

Zákon stanoví, že mimořádné, tedy dodatečné, nové a opakované volby se již konají pouze v jednom dni, kdy hlasování probíhá od 7.00 hodin do 22.00 hodin. Tyto volby vyhláší ministr vnitra, a to ve lhůtě stanoveném mu zákonem o volbách do obecních zastupitelstev.²³

4.3. Volební právo

Volební právo patří mezi základní politická práva, má celou řadu pravidel, která jsou jasně stanovena a zpravidla zákon nestanoví žádné možné odchylky. Je to právo, které se týká jednotlivce, ale směřuje k užitku celé společnosti. Výsledek je přepočítán jako hromadný projev určité společnosti.²⁴ Volební právo rozlišujeme aktivní a pasivní.

4.3.1. Aktivní volební právo

Aktivním volebním právem rozumíme právo volit. Zákon o volbách do obecních zastupitelstev stanoví pro voliče tři základní podmínky, které musí být splněny:

- státní občanství České republiky,
- dosažení 18 let věku, nejpozději druhý den voleb,
- trvalý pobyt v obci.

Na rozdíl od předchozích úprav, zákon č. 491/2001 Sb., stanoví, že za určitých podmínek může být volič také státní občan jiného státu, který taktéž musí splnit podmínku dosažení 18 let věku a mít trvalý pobyt v obci, ale volit může pouze za předpokladu, že Česká republika přijala mezinárodní smlouvu, která toto právo přiznává. Oprávněnými voliči jsou tedy občané členských států Evropské unie. Do zastupitelstva městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města, či městské části Hlavního města Prahy má pak aktivní volební právo ten

²² §3 odst. 3 Zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

²³ §54 a §58 Zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

²⁴ KREJČÍ, O. *Nová kniha o volbách*. 1.st ed. Praha: Professional Publishing, 2006., str. 91., ISBN 80-86946-01-0.

volič, který je v den voleb přihlášen k trvalému pobytu v tomto daném městském obvodu nebo městské části.²⁵

Zákon také uvádí termín „občan obce“. V zákoně o volbách do obecních zastupitelstev nalezneme odkaz na zákon č. 128/2000 Sb., o obcích a zákon 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Tyto zákony se termínu věnují blíže a říkají, že občanem obce se rozumí fyzická osoba, která je občanem České republiky a zároveň je v obci nahlášena k trvalému pobytu.²⁶

Dalším důležitým termínem je „trvalý pobyt“. Zákon o volbách zde opět odkazuje na jinou úpravu, konkrétně na zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů. Ten stanoví, že: „*místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, ..., kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání*“²⁷. Každý občan si tedy může zvolit své trvalé bydliště sám. Ústavní soud ve Nálezu ze dne 10.10.2000 sp.zn. Pl. ÚS 420/2000 zdůraznil, že nelze být občanem více obcí současně, přesto, že by to pro občana mohlo být výhodné.

Aktivní volební právo je přiznáno i státním příslušníkům některého z členských států Evropské unie. Ti však musí kromě obecných podmínek, které byly vyjmenovány výše, také požádat o zápis do dodatku stálého seznamu voličů. Musí tak učinit nejpozději dva dny před konáním voleb, jinak nemohou v těchto volbách hlasovat.²⁸

4.3.1.1. Překážky výkonu aktivního volebního práva

Překážka výkonu aktivního volebního práva představuje určitou zákonem definovanou překážku, která znemožňuje nositeli aktivního volebního práva toto právo vykonat. Překážky jsou dočasného charakteru a předpokládá se tedy, že v budoucnu dojde k jejich odpadnutí.

²⁵ Zákon č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

²⁶ §16 a násled. Zákona č.128/2000 Sb.: Zákon o obcích (obecní zřízení). *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128?text=ob%C4%8Dan%20obce>

²⁷ §3 . Zákona č.133/2000 Sb.: Zákon o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel). *Zákony pro lidi* [online]. 24.4.2019 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-133?text=trval%C3%BD%20pobyt>

²⁸ §28 Zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

Ve volbách do zastupitelstev obcí tak mohou nastat tyto překážky: omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody, omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva, omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví, výkon služby vojáka z povolání nebo vojáka v záloze v zahraničí.²⁹ Překážka výkonu trest odnětí svobody je překážkou pouze voleb do zastupitelstev obcí a krajů a překážka výkonu služby vojáka v zahraničí dokonce jen překážkou výlučnou pro volby do zastupitelstev obcí. Tyto překážky tedy nenalezneme v zákonné úpravě upravující volby do Poslanecké sněmovny ČR, Senátu ČR nebo do Evropského parlamentu.

Stanovení těchto překážek předpokládá také Listina základních práv a svobod, která ve svém čl. 21 odst. 3 stanoví, že: „*podmínky výkonu volebního práva stanoví zákon.*“

4.3.2. Pasivní volební právo

Pasivním volebním právem rozumíme právo být volen a zvolen. Právo být volen do zastupitelstva obce má každý volič, tedy osoba, která splnila podmínky stanové v odstavci 3.3.1. Ve srovnání například s volbami do Parlamentu ČR zde není stanovena podmínka vyššího věku, stačí tedy dosažení 18 let. Zákonou překážkou je zákonem stanovené omezení svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody nebo omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva.³⁰ Odpadají zde tedy další dvě překážky, které zákon stanovil pro výkon aktivního volebního práva, které byly popsány výše.

Pokud se jedná o volby do zastupitelstva městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy je zapotřebí být v den voleb přihlášen k trvalému pobytu v příslušném městském obvodu nebo městské části.³¹

Na rozdíl od aktivního volebního práva není podmínkou pasivního volebního práva u voliče, který je státním občanem některého z členských států Evropské unie, jeho zápis do dodatku stálého seznamu voličů.

²⁹ §4 odst.2 Zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

³⁰ §55 až 65 Zákona č. 89/2001 Sb.: Občanský zákoník. *Zákony pro lidi* [online]. 1.12.2018 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

³¹ Zákon č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

5. Politická participace občanů

Jedním z velkých problémů současné zastupitelské demokracie je samotné zapojení občanů do politického procesu. Pokud se podíváme na dlouhodobé statistiky, pak zjistíme, že volební účast klesá. Toto se odráží v samotné politice i na jednotlivých politicích. Na tento trend se tak snaží reagovat nejen Česká republika, ale také Evropská unie, která si stanovuje za cíl co největší přiblížení veřejné správy občanům.³²

V literatuře můžeme nalézt hned několik faktorů, které ovlivňují volební účast. Jedním z nich je typ voleb. V posledních komunálních volbách v roce 2018 byla volební účast 47,8 % dle dat Českého statistického úřadu, naproti tomu dlouhodobá volební účast ve volbách do Poslanecké sněmovny se pohybuje až okolo 80 %, nejnižší volební účast pak dlouhodobě můžeme pozorovat ve volbách do Evropského parlamentu, kde se volební účast pohybuje okolo 20 %.³³

Velmi důležitým faktorem je velikost obce. Tento faktor ovlivňuje nejvíce právě komunální volby, kde volební účast ve městech a neměstských obcích je výrazně odlišná.³⁴ V jiné literatuře můžeme najít další faktory, např. věkové složení voličů, vzdělanost obyvatelstva obce, nebo podíl zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích národního hospodářství v obci.

5.1. Faktory ovlivňující voličské chování

Podmíněnost volebního chování považuje Stanislav Balík za velmi rozporuplné téma. Zabývá se otázkou, zda volební chování voličů ovlivňují socioekonomické faktory, náboženství nebo vzdělanost a geografické charakteristiky. Za nejvhodnější způsob, jak vliv jednotlivých faktorů potvrdit nebo vyloučit, je porovnávání volebních výsledků jednotlivých obcí, kdy se vždy zaměříme na jeden konkrétní faktor.³⁵

Silně zpravidla ovlivňuje volbu tzv. susedský efekt. Kandidát získá obvykle mnohem více hlasů v místě svého bydliště nebo rodiště než v jakékoli jiné lokalitě.

³² ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1.st ed. Praha: Alfa, 2008. str. 69., ISBN 0-87197-00-3.

³³ Procentuální volební účast vychází z dat Českého statistického úřadu

³⁴ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1.st ed. Praha: Alfa, 2008. str. 69., ISBN 0-87197-00-3.

³⁵ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1.st ed. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, a.s., 2009., str.179., ISBN 978-80-247-2908-4.

Sousedský efekt je zesílen, pokud takový kandidát kandiduje jako nezávislý kandidát než v případě, že je chápán jako součást politické strany.³⁶

Čmejrek dále vymezuje tyto tři kontexty, které mohou volbu ovlivnit³⁷:

1. Politická situace – politická situace nejen v obci, ale také v kraji, ve kterém se obec nachází. Voliči mohou být ovlivněni působením strany.
2. Vnitřní život politické strany – na ten mohou působit také regionální organizace.
3. Politika na národní úrovni – může mít dopad i na volby do zastupitelstev obcí, i když výrazně menší než politika v kraji.

6. Volební orgány

Volební orgány jmenovitě stanoví §6 zákona o volbách do obecních zastupitelstev – jsou to:

- Státní volební komise,
- Ministerstvo vnitra,
- Český statistický úřad,
- krajské úřady (v Praze Magistrát hlavního města Prahy),
- pověřené obecní úřady (resp. Magistrát hlavního města Prahy a také magistráty Brna, Ostravy a Plzně),
- obecní úřady v obcích, kde rada obce zřídila alespoň 2 odbory obecního úřadu, a v obcích, v nichž je pověřený obecní úřad (v hlavním městě Praze úřad městské části, v němž rada městské části zřídila alespoň 2 odbory, ve městech Brně, Ostravě a Plzni úřad městské části nebo městského obvodu),
- obecní úřady, městské úřady, magistráty územně nečleněných statutárních měst, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřad městské části hlavního města Prahy,
- starostové, primátoři ve statutárním městě, které není územně členěno (v hlavním městě Praze starosta městské části),
- okrsková volební komise.

³⁶ ČERBA, O. *Databázové systémy GIS*. Plzeň: Západočeská univerzita, fakulta aplikovaných věd, 2004.

³⁷ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1.st ed. Praha: Alfa, 2008. str. 69., ISBN 0-87197-00-3.

Jejich hlavním úkolem je zajištění přípravy a samotné provedení voleb. Jedná se o specializované orgány, jakými jsou volební komise a dále o úřady, které vykonávají státní správu.³⁸ Následující podkapitoly se budou věnovat právě zmíněným specializovaným úřadům.

6.1. Státní volební komise

Státní volební komise je stálým orgánem také na úseku voleb do zastupitelstev obcí a je ustanovena na základě § 7 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, v platném znění. V hierarchii volebních orgánů se jedná o orgán nejvýše postavený a předsedá jí ministr vnitra. Právě na návrh ministra vnitra jmenuje a odvolává vláda další členy komise a také jejich náhradníky. Další členové komise jsou vybíráni ze zaměstnanců ministerstev vnitra, financí, zahraničních věcí, spravedlnosti, obrany, zdravotnictví a sociálních věcí a ze zaměstnanců Českého statistického úřadu a Kanceláře prezidenta republiky. Samotnému ministru vnitra pak návrhy na jednotlivé členy a náhradníky předkládají příslušní ministři jednotlivých ministerstev, resp. předseda Českého statistického úřadu a vedoucí Kanceláře prezidenta republiky.³⁹

Zákonem je jí svěřena koordinace přípravy, organizace, průběh a provedení voleb. Komise také vykonává dohled nad zabezpečením úkonů, které jsou nezbytné pro organizačně technické provedení voleb, vydává povolení k přítomnosti dalších osob při sčítání hlasů okrskovou volební komisí. Velmi důležitým úkolem je vyhlášení a uveřejňování celkových výsledků voleb, činí tak pomocí sdělení do Sbírký zákonů.⁴⁰

6.2. Okrsková volební komise

Každý volební okrsek, kterým se bude věnovat jiná podkapitola této práce, ustanovuje vlastní okrskovou volební komisí. Jedná se o orgán ad hoc, tedy orgán, který je vytvářen pouze pro účel jednotlivých voleb a je pro něj typická laická povaha.

³⁸ MOLEK, P., ŠIMÍČEK, V. *Soudní přezkum voleb*. Praha: Linde Praha, a.s., 2006., str. 136., ISBN 80-7201-639-3.

³⁹ Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

⁴⁰ § 7 odst. 2 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

Okrsková komise má minimálně šest členů, výjimkou jsou volební okrsky, které nemají více než 300 voličů. Zde je možné, aby komise měla členy pouze čtyři. Počet členů komise určuje starosta obce, který zohledňuje právě počet voličů ve volebním okrsku. Musí se také řídit pravidly, které určují, kdo bude konkrétním členem komise. Každá volební strana, která byla zaregistrována pro volby do zastupitelstva může delegovat jednoho člena a jeho zástupce do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, v němž se do tohoto zastupitelstva volí. Musí tak učinit nejpozději 30 dnů před volbami. Pokud dojde v průběhu voleb k poklesu počtu členů pod nejnižší možnou stanovenou hranici a nejsou-li žádní náhradníci, pak jmenuje starosta další členy komise.⁴¹

Členem okrskové komise se může stát státní občan České republiky a státní občan jiného státu Evropské unie, který je přihlášen k trvalému pobytu v obci na území ČR. Podmínkou je dosažení věku 18 let, nejpozději v den složení slibu, pokud u něj nenastala překážka výkonu volebního práva. Člen okrskové komise nesmí být kandidátem ve volbách do zastupitelstva obce, pro které je tato komise sestavena.⁴²

Samotné členství v okrskové komisi vzniká složením slibu, který zní: „*Slibuji na svou čest, že budu svědomitě a nestranně vykonávat svoji funkci a budu se při tom řídit Ústavou, zákony a jinými právními předpisy České republiky.*“⁴³ Tento slib se skládá podpisem pod písemné znění slibu. Členství v okrskové volební komisi zaniká dnem ukončení činnosti komise, úmrtím člena, okamžikem, kdy předseda komise obdrží písemné prohlášení o vzdání se funkce člena okrskové komise, okamžikem, kdy předseda komise obdrží písemné odvolání člena tím, kdo jej delegoval nebo jmenoval anebo pokud nepřítomnost člena ve volební místnosti trvá déle než dvě hodiny, a to bez souhlasu komise.⁴⁴ Za člena okrskové komise, jehož členství zaniklo, povolá předseda okrskové komise prostřednictvím starosty

⁴¹ §17 odst.2 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁴² §17 odst.1 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁴³ §17 odst. 4 17 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁴⁴ § 17 odst. 5 17 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

náhradníka. Činnost okrskové volební komise končí patnáctým dnem po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí. Odlišně končí činnost okrskové volební komise v obci, kde byl podán návrh na neplatnost hlasování nebo neplatnost voleb.

Zákon⁴⁵ stanoví okrskové volební komisi tyto povinnosti:

- *dbá o pořádek ve volební místnosti,*
- *zajišťuje a dozírá na průběh hlasování,*
- *sčítá hlasy a vyhotovuje zápis o průběhu a výsledku hlasování,*
- *odevzdává volební dokumentaci do úschovy obecnímu úřadu s výjimkou jednoho stejnopisu zápisu o průběhu a výsledku hlasování.*

Právě tyto povinnosti staví okrskovou volební komisi do pozice jednoho z nejdůležitějších volebních orgánů.

7. Kandidátní listiny

Zákon⁴⁶ stanoví, že kandidátní listiny pro volby do zastupitelstva obce mohou podávat volební strany. Volební stranou rozumíme registrované politické strany a hnutí a jejich koalice, nezávislí kandidáti a jejich sdružení nebo sdružení politických stran nebo hnutí a nezávislých kandidátů. Tyto politické strany a politická hnutí vznikají na základě registrace, kterou provádí Ministerstvo vnitra, podle zákona č. 424/1911 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích. Každá takto vytvořená politická strana smí podat pouze jednu kandidátní listinu do téhož zastupitelstva obce. Jinak je tomu v případě, že se volí ve dvou a více obvodech, pak lze podat kandidátní listinu v každém z těchto obvodů.

Podstatné je také dodržení zákonné lhůty pro podání kandidátních listin. Ty se podávají nejpozději do 16.00 hodin 66 dnů před dnem konání voleb, a to registračnímu úřadu. Pro účely voleb do zastupitelstev obcí je jím obecní úřad v obcích, kde jsou zřízeny alespoň dva odbory a pro ostatní obce je to pak pověřený obecní úřad.⁴⁷ Pověřený obecní úřad zveřejňuje nejpozději 85 dnů přede dnem

⁴⁵ §16 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-01-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁴⁶ §21 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁴⁷ §21 odst.3 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

konání voleb seznam obecních úřadů v obcích, kde se zřizují alespoň dva odbory a také seznam obcí, ze kterých se kandidátní listiny podávají příslušnému pověřenému úřadu. Činí tak zveřejněním na úřední desce, nebo způsobem v místě obvyklým.

Zvláštní povinnost je stanovena pro volební strany, které jsou tvořeny nezávislým kandidátem nebo jejich sdružením. Právě taková kandidatura je typická zejména pro malé obce. Jedná se o povinnost připojení petice, kterou podepsaní voliči dané obce podporují kandidaturu takové volební strany. Potřebný počet podpisů voličů se vždy liší – je stanoven procentem z celkového počtu obyvatel obce, městské části, městského obvodu nebo volebního obvodu. Níže je vložena tabulka, která zobrazuje právě potřebný počet podpisů na petičních arších. Potřebný počet je vypočítán vždy k 1. lednu roku, ve kterém se volby konají.

Tabulka 1 Počty podpisů na peticích

Obec/ městská část/ městský obvod/ volební obvod	Potřebný počet podpisů	
	Pro nezávislé kandidáty	Pro sdružení nezávislých kandidátů
Do 500 obyvatel	5 %	7 %
Nad 500 do 3000 obyvatel	4 %, nejméně 25	7 %
Nad 3000 do 10 000 obyvatel	3 %, nejméně 120	7 %
Nad 10 000 do 50 000 obyvatel	2 %, nejméně 600	7 %
Nad 50 000 do 150 000 obyvatel	1 %, nejméně 1000	7 %
Nad 150 000 obyvatel	0,5 % nejméně 1500	7 %

Zdroj: Příloha k zákonu č. 491/2001 Sb.

Z tabulky vyplývá, že zatímco pro nezávislé kandidáty se potřebný počet podpisů liší, tak pro sdružení nezávislých kandidátů je hranice pevně stanovena na 7 %. Marek Antoš vhodně poznamenává, že stanovení této pevné hranice prakticky znemožňuje kandidaturu sdružení ve větších obcích, kde by se tak potřebný počet hlasů mohl pohybovat až v řádech desetitisíců. V praxi tak dochází často k tomu, že jsou místo těchto sdružení zakládány lokální politické strany, které mimo období voleb nevykonávají žádnou činnost a nahrazují tak činnost sdružení nezávislých kandidátů, tak, jak je tomu v malých obcích.⁴⁸

⁴⁸ ANTOŠ, M. *Principy voleb v České republice: doplněno o srovnání se státy Evropské unie*. Praha: Linde Praha, a.s., 2008., str.62., ISBN 978-80-7201-734-8.

Kandidátní listina obsahuje tyto náležitosti⁴⁹:

- *název zastupitelstva obce,*
- *označení volebního obvodu, jsou-li volební obvody vytvořeny,*
- *název volební strany a označení, o jaký typ volební strany se jedná, s uvedením názvu politických stran a politických hnutí,*
- *jména a příjmení kandidátů, pohlaví, jejich věk a povolání, část obce, nečlení-li se obec na části, obec, kde jsou přihlášení k trvalému pobytu, případně k přechodnému pobytu, jde-li o cizince název politické strany nebo politického hnutí, jehož jsou členy, nebo údaj, že nejsou členy žádné politické strany nebo politického hnutí,*
- *pořadí na kandidátní listině vyjádřené pomocí arabského čísla,*
- *jméno a příjmení zmocněnce volební strany a jeho náhradníka s uvedením místa, kde jsou přihlášení k trvalému pobytu, pokud není volební stranou nezávislý kandidát,*
- *jde-li o koalici, název politické strany nebo politického hnutí, které kandidáta navrhlo,*
- *jde-li o sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, označení politické strany nebo politického hnutí, které kandidáta navrhlo, nebo označení, že jde o nezávislého kandidáta,*
- *podpis zmocněnce volební strany; u nezávislého kandidáta podpis kandidáta; podává-li kandidátní listinu politická strana, politické hnutí nebo jejich koalice anebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, jméno a příjmení, označení funkce a podpis osoby oprávněné jednat jejich jménem, popřípadě jménem organizační jednotky, je-li ustavena.*

Na každé kandidátní listině může být maximálně takový počet kandidátů, který se rovná počtu členů volených do příslušného zastupitelstva obce, nebo tolik, kolik jich má být zvoleno v příslušném volebním obvodu. Zákon pro toto pravidlo vytvořil jednu výjimku a sice, že pokud se jedná o obec, kde se volí 7 a méně členů, může být na kandidátní listině o jednu třetinu kandidátů více (zaokrouhleno na celé

⁴⁹ §22 odst.1 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

číslo dolů).⁵⁰ Zákodárce vytvořil tuto výjimku proto, že v malých obcích bývá často předkládána pouze jediná listina a nezvolení kandidáti pak mohou sloužit jako případní náhradníci.⁵¹

7.1. Projednání a registrace kandidátních listin

Registrační úřad přezkoumává předložené kandidátní listiny, a to ve lhůtě od 66 do 60 dnů přede dnem voleb. Pokud kandidátní listina neobsahuje některou z podstatných náležitostí, nebo k ní není přiložena příslušná příloha, vyzve registrační úřad toho, kdo kandidátní listinu předložil, aby závady odstranil nejpozději 53 dnů přede dnem voleb. Takto smí učinit i předkladatel⁵² sám, bez vyzvání úřadu, a to ve stejné lhůtě. Neodstraní-li tyto nedostatky ve stanové lhůtě, může registrační úřad rozhodnout o vyškrtnutí kandidáta, podle §23 odst.2 zákona o volbách do obecních zastupitelstev.

Nejpozději do 48 dnů před dnem konání voleb rozhodne registrační úřad o registraci kandidátní listiny, nebo o jejím odmítnutí, pokud nespĺňuje zákonné požadavky, které byly rozebrány výše. Následně úřad vyhotoví rozhodnutí o registraci, odmítnutí listiny, nebo o škrtnutí kandidáta na kandidátní listině a zašle je tomu, kdo je oprávněn domáhat se soudní ochrany proti tomuto rozhodnutí.⁵³ Toto rozhodnutí se také zveřejňuje na úřední desce registračního úřadu.

Při příliš malém počtu kandidátů může nastat také situace, že se volby nebudou konat vůbec. Nedosáhne-li souhrnný počet kandidátů, kteří jsou uvedeni na všech registrovaných listinách nadpoloviční většiny počtu členů zastupitelstva, který má být v dané obci volen, nebo pokud je nižší než pět, pak v této obci volby neproběhnou.⁵⁴

⁵⁰ §22 odst.2 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁵¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 491/2001 Sb. Tisk č. 968, Poslanecká sněmovna, III volební období, str. 52. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=968&CT1=0>

⁵² Podle §23 zákona č. 491/2001 Sb., se jedná o volební stranu, nezávislého kandidáta

⁵³ §23 odst.4 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁵⁴ §23 odst. 8 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

8. Hlasovací lístky

Registrační úřad je povinen zajistit tisk hlasovacích lístků poté, co jsou registrovány kandidátní listiny pro konkrétní volby. Tuto povinnost mu stanoví Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a zároveň určí, jak budou tyto lístky vypadat po vizuální stránce. Musí zde být uveden název obce a počet členů zastupitelstva, který má být zvolen, jsou-li vytvořeny obvody, pak počet členů, který má být zvolen v daném obvodu. Na hlasovacím lístku najdeme jmenný seznam všech kandidátů v pořadí, jaké určila volební strana, s údaji, které konkrétně popisuje zákon⁵⁵. Všechny tyto lístky musejí být opatřeny razítkem obce téže barvy. Hlasovací lístky pro volby do zastupitelstev územně členěných statutárních měst a do Zastupitelstva hlavního města Prahy jsou označeny na levém okraji svislým barevným pruhem. Všechny lístky jsou vytištěny na papíru stejné barvy, jakosti i rozměrů. Zde se projevuje pravidlo tajného hlasování. Všechny lístky jsou stejné, tedy od sebe nerozpoznatelné a nelze určit konkrétního voliče, kterému daný hlasovací lístek patřil.

Distribuci hlasovacích lístků voličům zajišťuje starosta, nebo místostarosta obce, pokud není možné, aby jeden z nich distribuci zajistil, učiní tak ředitel krajského úřadu, v Hlavním městě Praze ředitel Magistrátu. Musejí tak učinit nejpozději tři dny přede dnem konání voleb a v den voleb také všem okrskovým volebním komisím.

9. Volební okrsky a volební obvody

Volební okrsky se vytvářejí za účelem odevzdávání hlasovacích lístků a pro sčítání hlasů. V každém z těchto okrsků je zřízena hlasovací místnost, ve které probíhá samotný akt volby. V jedné obci může být zřízeno i několik volebních okrsků. Tím bude zajištěno, že větší vzdálenost od volební místnosti neodradí voliče od volby, nebude docházet k tvorbě front před místnostmi a volební komise nebude mít k sečtení nepřiměřeně mnoho hlasů.

Okrsky se zřizují tak, aby každý měl přibližně 1000 voličů, lze i méně, jedná-li se o vzdálené části obce a o rozdělení rozhoduje starosta obce.⁵⁶ Marek Antoš

⁵⁵ §25 odst. 3 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁵⁶ §26 odst. 3 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

zdůrazňuje, že pokud starosta zřídí okrsek pro menší počet obyvatel, nesmí tím ovlivnit princip tajné volby. Pokud by zřídil okrsek pro příliš malý počet obyvatel a volební účast by byla také nízká, bylo by možné určit, jak který volič hlasoval.⁵⁷ Volební okrsky jsou stálé, ale za podmínek stanovených zákonem se mohou měnit, například změní-li se výrazně počet obyvatel v daném okrsku. Nelze je však měnit v době od vyhlášení voleb až do doby, kdy Státní volební komise vyhlásí celkové výsledky těchto voleb.

Každá obec zároveň tvoří jeden volební obvod. Zákon umožňuje zastupitelstvu obce vytvořit více volebních obvodů, nejpозději však 85 dnů přede dnem konání voleb.⁵⁸ V textu zákona také nalezneme popis, jak se obvody tvoří:

- *v obcích s počtem obyvatel do 10 000 tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 5 členů zastupitelstva obce,*
- *v obcích s počtem obyvatel od 10 001 do 50 000 obyvatel tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 7 členů zastupitelstva obce,*
- *v obcích s počtem obyvatel nad 50 000 tak, aby se v každém volebním obvodu volilo nejméně 9 členů zastupitelstva obce.*⁵⁹

Zastupitelstva v Hlavním městě Praze a v územně členěných statutárních městech musí také při tvoření obvodů respektovat, že městská část nebo městský obvod může být součástí pouze jednoho volebního obvodu. Seznam vytvořených volebních obvodů, včetně všech náležitostí musí být zveřejněn do dvou dnů od vytvoření na úřední desce a případně jiným způsobem v obci obvyklým.⁶⁰

Stanislav Balík uvádí, že v praxi rozeznáváme tři kategorie velikostí obvodů, podle počtu mandátů v nich volených⁶¹:

- Kategorie nízká – volí se 2 až 4 mandáty
- Kategorie střední – volí se 5 až 9 mandátů
- Kategorie vysoká – volí se 10 a více mandátů

⁵⁷ ANTOŠ, M. *Principy voleb v České republice: doplněno o srovnání se státy Evropské unie*. Praha: Linde Praha, a.s., 2008., str.78., ISBN 978-80-7201-734-8.

⁵⁸ §27 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁶⁰ §27 odst. 1,2 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁶¹ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1.st ed. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, a.s., 2009., str.92., ISBN 978-80-247-2908-4.

10. Seznam voličů

Již samotné označení napovídá, že jde o stálé seznamy, které slouží pro evidenci voličů. Takový seznam vede každý obecní úřad. Eviduje tak voliče, kteří jsou v této obci přihlášení k trvalému pobytu a mohou volit do zastupitelstva této obce. Ke každému seznamu voličů může být vytvořen dodatek, ve kterém nalezneme seznam voličů, kteří nejsou státními příslušníky České republiky, ale je jim umožněno volit, jak bylo již popsáno v kapitole 4.3.1. Občané obce jsou do seznamu voličů zapisováni bez žádosti, ostatní pak pouze na žádost. Z dodatku seznamu voličů může být každý také na svou žádost vymazán. Pokud u voliče nastane překážka ve výkonu volebního práva podle zákona, bude tato skutečnost poznamenána v seznamu.⁶²

Každý volič má právo se na obecním úřadě informovat, zda je v tomto seznamu voličů zapsán. Zjistí-li, že došlo při zapsání k chybě či nedostatku, může požadovat nápravu těchto chyb a také doplnění chybějících údajů. Toto právo má občan pouze ve vztahu k informacím o něm samém, nikoli o jiné osobě. Obecní úřad má pak lhůtu 48 hodin, ve které musí požadavku vyhovět, nebo písemně informovat voliče o důvodech, kvůli kterým vyhovět nemůže.⁶³

Obecní úřad uzavírá stálý seznam voličů i jeho dodatek dva dny přede dnem voleb, a to v 16.00 hodin. Okrskové volební komisi jsou pak předány pouze výpisy z tohoto seznamu, včetně všech poznámek.⁶⁴ Okrsková komise kontroluje oprávněnost voliče volit v den voleb před samotným výkonem volby.

11. Volební kampaň

Základní možností, kterou se každá politická strana, nebo nezávislý kandidát snaží ovlivnit volbu voličů je politická kampaň. Zákon o volbách do zastupitelstev obcí se kampani také věnuje, vymezenou definicí zde ale nenalezneme. Volební kampaň může být vedena v pozitivním, ale také negativním smyslu. Kandidující

⁶² Důvodová zpráva k zákonu č. 491/2001 Sb. Tisk č. 968, Poslanecká sněmovna, III volební období, str 54. [cit.2020-02-09]. Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=968&CT1=0>.

⁶³ §28 č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁶⁴ §28 odst.4 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

politické strany se snaží přesvědčit voliče, že právě jejich nabídka je nejlepší a zároveň se je snaží odradit od nabídky konkurence.⁶⁵

Zákon umožňuje starostovi vyhradit plochu pro vylepení volebních plakátů, a to nejméně 10 dnů přede dnem samotných voleb. Její využívání se pak řídí zásadou rovnosti kandidujících stran. Stanislav Balík však dodává, že tento princip je velmi obtížně vymahatelný.⁶⁶ Zákon pak zakazuje zveřejňování výsledků předvolebních a volebních průzkumů v době počínající třetím dnem přede dnem voleb a končící ukončením hlasování. Dále také zakazuje ve dnech voleb volební agitaci a propagaci pro volební strany i nezávislé kandidáty v objektu, kde se nachází volební místnost a v jeho blízkém okolí.⁶⁷

Zákon v tomto případě neupravuje, na rozdíl od jiných druhů voleb, povinnost zřídit si transparentní účet, ani limity na volební výdaje, protože převážná část kandidujících subjektů v komunálních volbách jsou sdružení nezávislých kandidátů a nezávislí kandidáti, na které by tato opatření působila pouze jako nepřiměřená zátěž, nebo dokonce jako faktor odrazující je kandidovat, a to by pak mohlo zejména v malých obcích, způsobit nedostatek kandidátů a nekonání voleb. Na místní úrovni lze také předpokládat, že transparentnost je do jisté míry zajištěna osobní znalostí kandidátů a jejich poměrů.⁶⁸

Volební zákon také neupravuje zákaz využívání komunikačních médií kraje, obce nebo městské části či právnické osoby, která je ovládána krajem nebo obcí pro vedení kampaně. Podle usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13.11.2014 sp.zn. 9 A 344/2014–61 je lze využít pouze v takovém případě, že si zachovají korektnost, neutralitu a poskytnout všem kandidujícím subjektům stejné podmínky pro uveřejňování svých příspěvků.⁶⁹

⁶⁵ Usnesení Nejvyššího správního soudu č. 944/2006 Sb. NSS ze dne 26. 6. 2006

⁶⁶ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1.st ed. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, a.s., 2009., str.90., ISBN 978-80-247-2908-4

⁶⁷ §30 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁶⁸ Ministerstvo vnitra ČR Volební kampaň ve volbách do zastupitelstev obcí, 2018. Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/volebni-kampan-ve-volbach-do-zastupitelstev-obci.aspx>

⁶⁹ Ministerstvo vnitra ČR Volební kampaň ve volbách do zastupitelstev obcí, 2018. Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/volebni-kampan-ve-volbach-do-zastupitelstev-obci.aspx>

11.1. Ovlivňování prostřednictvím sociálních sítí

Nejen v českém mediálním prostředí působí velké množství dezinformačních webů a kampaní, které se prostřednictvím sociálních sítí snaží propagovat určitou ideologickou orientaci. V dnešní době není žádný problém založit si vlastní web, který se může tvářit jako alternativní zpravodajství a oslovit jím tisíce uživatelů. Tím nastává problém dopadu těchto platforem na veřejné mínění a na schopnost občanů usuzovat racionálně a volit na základě faktů.⁷⁰

Řada takových webů je zřizována pouze za účelem zisku, přesto ale dokáží voliče ovlivnit prostřednictvím vydávání falešných zpráv. Součástí téměř každodenního života, zejména mladších voličů, jsou pak sociální sítě, jako je např. Facebook, Instagram, Twitter, kde se tyto zprávy šíří. Existuje již několik studií, které se zabývaly využíváním algoritmů sociálních sítí k propagaci konkrétní ideologie, či kandidáta. Zároveň dochází k vytváření falešných stránek kandidujících osob, které se tváří jako jejich osobní, tím se pak vytváří dojem, že osoba je blíže voliči, přestože tomu tak ve skutečnosti není. S postupným rozšiřováním uživatelů těchto sítí a webů dochází k ovlivňování voleb již i na lokální úrovni.⁷¹

12. Hlasování

Samotným aktem volby vyjadřují voliči svou svobodnou vůli a jedná se tedy o nejdůležitější fázi voleb. Z pohledu voliče je to také vyvrcholení celé přípravy voleb. Starosta informuje voliče o době a místě konání voleb, o tom, které části obce patří do jednotlivých volebních okrsků, zda jsou vytvořeny také volební obvody, kde se nacházejí volební místnosti a to nejpozději 15 dnů přede dnem samotných voleb způsobem v místě obvyklým.⁷²

⁷⁰ Způsoby ovlivňování volebního chování v České republice, 2018. Politická společnost. [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2018/10/Ovlivňování-voleb-IPPS.pdf>

⁷¹ Způsoby ovlivňování volebního chování v České republice, 2018. Politická společnost. [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2018/10/Ovlivňování-voleb-IPPS.pdf>

⁷² §27 odst. 1,2 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

12.1. Volební místnosti

Jak bylo již zmíněno, samotný akt volby se vykonává v k tomu předem určené místnosti, která musí pro tuto příležitost splňovat několik náležitostí. Musí být vybavena volební schránkou, přenosnou volební schránkou, psacími potřebami, výpisy ze seznamu voličů, zákonem o volbách do zastupitelstev obcí a také dostatečným množstvím náhradních volebních lístků – každý volič má totiž právo obdržet náhradní sadu lístků místo té, která mu byla doručena domů, prázdných obálek s úředním razítkem.

Jedním z nejdůležitějších vybavení v této místnosti jsou takzvané plenty. Tato plenta odděluje zbytek volební místnosti od prostoru, kde voliči vkládají volební listinu do předem určené obálky. Mají tedy za úkol ochranu tajnosti hlasování. Jejich počet se liší, zpravidla v závislosti na počtu voličů.

V každé volební místnosti musí být umístěn hlasovací lístek s nápisem vzor a prohlášení o vzdání se nebo odvolání kandidatury, za předpokladu, že byly splněny případné zákonné podmínky pro jejich přijetí. Na budově, v níž se volební místnost nachází musí být vyvěšena státní vlajka a v samotné místnosti umístěn velký státní znak.⁷³ Tyto státní symboly propůjčují aktu volby větší důstojnost.

12.2. Průběh hlasování

Před samotným hlasováním zkontroluje předseda okrskové volební komise, zda je volební místnost řádně vybavena a spolu s ostatními členy komise pak zapečetí obě schránky, které musí být prázdné. Následně prohlásí předseda volby za zahájené.

Každý volič, který splňuje podmínky popsané v kapitole 3.3.1 a nenastaly u něj překážky, které by ho z volby vyloučili, se po příchodu do volební místnosti prokáže platným občanským průkazem, cestovním pasem nebo povolením k pobytu, jde-li o státního občana jiné členské země, který je k volbě oprávněn podle zákona. Každý volič je tedy povinen prokázat svou totožnost a státní občanství. Volební komise ověří jeho totožnost v seznamu voličů a poznačí si, že již daná osoba volila a vydá voliči úřední obálku.

⁷³ §31 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

Volič se odebere do prostoru určeného k přípravě hlasovacích lístků, tedy za uvedenou plentu. Toto musí učinit každý, v opačném případě mu nebude umožněno samotnou volbu vykonat. V tomto prostoru může volič upravit hlasovací lístek tak, jak bude popsáno v následující kapitole a následně jej vloží do úřední obálky. Toto musí učinit samostatně a osobně. V územně členěných statutárních městech a v Hlavním městě Praze vloží do jedné a té samé úřední obálky jak hlasovací lístek pro volby do zastupitelstva územně členěného statutárního města nebo do Zastupitelstva Hlavního města Prahy, tak i hlasovací lístek pro volby do zastupitelstva městského obvodu nebo městské části. Po té volič opustí vymezený prostor a před zraky okrskové volební komise vloží úřední obálku do volební schránky.

Z takto popsaného způsobu hlasování existuje jedna výjimka. Pokud nemůže volič, zejména ze závažných zdravotních důvodů, vykonat akt volby osobně ve volební místnosti, může požádat obecní úřad a okrskovou volební komisi o možnost hlasování v jiném místě, které ale náleží do územního obvodu volebního okrsku, pro který byla daná volební komise ustanovena. V den voleb jsou pak k němu vysláni dva členové volební komise s přenosnou hlasovací schránkou, úřední obálkou a hlasovacími lístky. I při tomto způsobu hlasování musí volební komise přijmout veškerá opatření proto, aby byl zachován princip tajného hlasování.⁷⁴

12.3. Způsob hlasování

Právě způsobem hlasování se volby do zastupitelstev obcí liší od jiných typů voleb. Například u voleb do Poslanecké sněmovny, nebo ve volbách do zastupitelstev krajů se uplatňuje systém vázaných kandidátních listin. Volič volí vždy jednu kandidátní listinu, ale pouze jako celek. Naopak ve volbách do zastupitelstev obcí se uplatňuje systém volných kandidátních listin. Tento systém umožňuje voliči tzv. panašování, tedy volbu napříč volebními stranami.⁷⁵ Takovou volbu provede volič tak, že vyznačí křížek před jméno kandidáta, kterému chce dát svůj hlas, a to v kterémkoli ze sloupců, v nichž jsou uvedeni jednotliví kandidáti. Volební listiny jsou k tomuto hlasování přizpůsobeny a před jménem každého

⁷⁴ §33,34 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁷⁵ TOKARSKÝ, V., Volby do zastupitelstev obcí. In ANTOŠ, M.; WINTR, J. (eds.) Volby, demokracie a politické svobody. Praha: Leges, 2010. str. 37–47. ISBN 978-80-87212-62-2.

kandidáta je natištěn rámeček, do kterého se tento křížek vyznačí. Každý volič volí nejvýše tolik kandidátů, kolik jich má být na základě těchto voleb ustanoveno.⁷⁶

Volič také může označit jednu volební stranu, pak dává svůj hlas každému kandidátovi této volební strany, pokud je jich uvedeno více, pak pouze tolika kandidátům, kolik jich má být zvoleno, v pořadí uvedeném na kandidátní listině.

Další způsob výkonu volby je kombinace předešlých možností. Volič tedy může označit nejen celou volební stranu, ale také jednotlivé kandidáty ostatních volebních stran. Tak hlasuje jednak pro jednotlivě označené kandidáty a jednak pro tolik kandidátů označené volební strany, kolik činí rozdíl počtu členů zastupitelstva, kteří mají být zvoleni, a označených jednotlivých kandidátů, a to v pořadí, v němž jsou kandidáti označené volební strany uvedeni na kandidátní listině.⁷⁷

Stanislav Balík uvádí, že zjistit celkovou míru vlivu preferenčního hlasování na výsledky voleb je velice obtížné zejména proto, že vlastně všechny hlasy jsou preferenční, ač se mohou tvářit jako personální. Ve své publikaci dále uvádí, že jedinou možností, jak tuto míru můžeme zkoumat, je metoda nevolitelných míst. Zkoumáme počet zastupitelů, kteří byli původně umístěni na tzv. nevolitelné místo, tedy místo, ze kterého by kandidát při rovnoměrném počtu hlasů všech kandidátů daného subjektu nestal zastupitelem. Pokud tedy strana uvede více kandidátů, než je počet volených zastupitelů, pak jsou někteří z kandidátů uvedeni i na těchto nevolitelných místech. Tato metoda však vylučuje nezávislé kandidáty, kteří kandidují pouze sami za sebe a není tak možné je kamkoli posouvat. Počítat touto metodou míru vlivu na území celé České republiky by bylo také velice obtížné, ale pro její výpočet na lokální úrovni metodu použít lze.⁷⁸

12.4. Ukončení hlasování

Po uplynutí doby určené pro ukončení hlasování je volební místnost uzavřena. Před samotným uzavřením je však povoleno umožnit hlasování voličům, kteří se nacházejí ve volební místnosti, nebo před ní. Po jejich odvolení prohlásí předseda okrskové volební komise hlasování za ukončené. Pokud se volby do zastupitelstev

⁷⁶ §34, odst.2,3 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁷⁷ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1.st ed. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, a.s., 2009., str.92., ISBN 978-80-247-2908-4

⁷⁸ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1.st ed. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, a.s., 2009., str.169–170., ISBN 978-80-247-2908-4

obcí nekonají společně s volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, Senátu Parlamentu České republiky nebo do zastupitelstev krajů, je umožněno předsedovi okrskové volební komise ukončit hlasování, pokud již odvolili všichni voliči zapsaní do výpisu ze stálého seznamu voličů a jeho dodatku ve volebním okrsku. Mimo obce, kde je vytvořen pouze jeden volební okrsek, zapečetí předseda okrskové volební komise volební schránku a přenosnou volební schránku tak, aby do nich nebylo možno vkládat hlasovací lístky ani je vybírat. Ve 14.00 hodin druhého dne voleb zahájí sčítání hlasů. V obcích, kde je vytvořen pouze jeden volební okrsek lze v případě, že odvolili všichni zapsaní voliči, zahájit sčítání hlasů po uzavření volební místnosti.⁷⁹

13. Sčítání hlasů

Poté, co předseda volební komise prohlásí hlasování za ukončené, dá pokyn ke shromáždění nepoužitých hlasovacích lístků a nepoužitých úředních obálek. Ty jsou zapečetěny proto, aby nedošlo k jejich smísení s použitými hlasovacími lístky a obálkami. Následně dojde k otevření volební schránky a také přenosné volební schránky a vyjmou se obálky s hlasovacími lístky. Musí dojít k okamžitému smísení obálek z obou hlasovacích schránek. Komise porovná počet obálek s počtem voličů na výpisu ze stálého seznamu voličů a jeho dodatku. Před samotným sčítáním jsou vyřazeny neúřední obálky a také hlasovací lístky, které byly vhozeny bez úřední obálky.⁸⁰

U samotného sčítání mohou být kromě členů okrskové volební komise přítomni pouze zaměstnanci Českého statistického úřadu pověřeni zjišťováním a zpracováním výsledků voleb, zaměstnanci obce, kteří mají osvědčení podle zvláštního právního předpisu, členové Státní volební komise a jejího sekretariátu a osoby, kterým k tomu dala Státní volební komise povolení.⁸¹

⁷⁹ §39 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁸⁰ §40 odst. 2,3 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁸¹ §40 odst.1 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

Okrsková volební komise musí dále posoudit, zda vhozené hlasovací lístky budou platné. Zákon stanoví následující pravidla pro posouzení⁸²:

- *Neplatný je hlasovací lístek, který není na předepsaném tiskopise*
- *Hlas voliče je neplatný:*
 - *jestliže neoznačil na hlasovacím lístku ani volební stranu, ani žádného kandidáta,*
 - *označil-li na hlasovacím lístku křížkem ve čtverečku v záhlaví sloupce volební strany více než jednu volební stranu,*
 - *označil-li na hlasovacím lístku křížkem v rámečku před jménem kandidáta více kandidátů, než má být voleno členů zastupitelstva obce, bez ohledu na to, že kandidát se kandidatury vzdal nebo byla jeho kandidatura odvolána,*
 - *jestliže je hlasovací lístek přetržen,*
 - *je-li v úřední obálce několik hlasovacích lístků do téhož zastupitelstva obce.*

Přetržení hlasovacího lístku vede k jeho neplatnosti, ale jeho jiné poškození, nebo jeho přeložení na platnost vliv nemá. Volič smí upravit volební lístek pouze tak, jak bylo popsáno v kapitole 8.3.

Po posouzení všech hlasovacích lístků a vyřazení neplatných lístků sečte okrsková volební komise odevzdané hlasy pro jednotlivé volební strany a kandidáty. Všichni členové komise mají právo nahlížet do hlasovacích lístků, tím dochází ke kontrole sčítání hlasů. Správnost sčítání má povinnost kontrolovat předseda okrskové volební komise. O průběhu a výsledku hlasování se vyhotoví zápis ve dvojím stejnopise. V tomto zápisu se např. uvádí doba počátku a ukončení hlasování, počet platných hlasů odevzdaných pro každou volební stranu a další náležitosti, které určuje §42 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Tento zápis podepisují všichni členové komise. Odmítne-li některý člen tento zápis podepsat, pak musí sepsat důvody, které ho k tomuto vedly. Učiní tak na samostatný list, který je následně připojen k zápisu, jako jeho příloha.

Jeden podepsaný stejnopis zápisu, případně i výsledek hlasování na technickém nosiči předá předseda okrskové volební komise nebo jiný její pověřený člen

⁸² §41 odst.1,2 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

Českému statistickému úřadu na jeho pracovišti u pověřeného obecního úřadu. Český statistický úřad následně na základě matematických operací přikáže úspěšným kandidátům mandáty.⁸³ Dále pak tento úřad vyhotoví zápis o výsledku voleb do zastupitelstva obce a předá jej registračnímu úřadu.

Registrační úřad tento zápis odsouhlasí a podepíše. Poté bezodkladně vyhlásí výsledky voleb, a to tak, že zveřejní zápis o výsledku voleb do zastupitelstva obce na své úřední desce. Registrační úřad, který je pověřeným obecním úřadem musí zajistit také zveřejnění na úřední desce obce, pro kterou je registračním úřadem. Český statistický úřad vypracovává zápis o výsledku voleb do zastupitelstev obcí a předává jej Státní volební komisi. Ta následně vyhláší a uveřejňuje celkové výsledky voleb.⁸⁴

Registrační úřad dále vydává jednotlivým zvoleným kandidátům osvědčení o zvolení. Toto musí být vydáno nejpozději do prvního zasedání zastupitelstva obce, tedy do ustavujícího zasedání.⁸⁵

14. Vznik a zánik mandátu

Mandát člena zastupitelstva vzniká jeho zvolením. Za okamžik zvolení považujeme ukončení hlasování. Pro vznik mandátu je tedy ukončení hlasování důležitější než okamžik vydání osvědčení o zvolení, které má pouze deklaratorní charakter, nebo okamžik vyhlášení výsledků voleb.⁸⁶

U zániku mandátu člena zastupitelstva obce rozlišujeme dva druhy možného zániku. První případem je situace, kdy mandát zaniká z jasně vymezeného důvodu rovnou bez dalšího a druhým případem je pak situace, kdy zánik vysloví zastupitelstvo.

Příkladem, kdy mandát zaniká z nějakého důvodu rovnou a bez dalšího, je odmítnutí slibu člena zastupitelstva obce nebo jeho složení s výhradou. Dále dnem, kdy starosta obce, primátor nebo starosta městské části obdrží písemnou rezignaci člena zastupitelstva obce na jeho mandát, dnem, kdy starosta obce či opět primátor

⁸³ JURČÍK, R.; BŘEŇ, J.; COGAN, R.; GALUŠKA, P., et al. *Obce 2008-2009*. Meritum. Praha: Aspi a .s., 2008., str. 669., ISBN 978-80-7357-331-7.

⁸⁴ §46–51 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁸⁵ §53 odst.1,2 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁸⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 491/2001 Sb. Tisk č. 968, Poslanecká sněmovna, III volební období, str. 61. Dostupný z: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=968&CT1=0>>.

nebo starosta městské části sám podá rezignaci. Tu podává na zasedání zastupitelstva obce a jednou podanou rezignaci již nelze vzít zpět. Mandát dále zaniká dnem úmrtí člena zastupitelstva. Koudelka zde dodává, že dochází také k zániku mandátu dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého⁸⁷, dnem konání nových voleb do zastupitelstva obce. Posledním příkladem je pak zánik dnem, kdy došlo ke sloučení obcí nebo připojením obce k obci jiné.⁸⁸

Dále je pak tedy možný zánik mandátu v případě, že toto vysloví zastupitelstvo. Zákon zde vymezuje jasné důvody, kdy může takto zastupitelstvo obce mandát člena ukončit. Prvním důvodem je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým je člen zastupitelstva obce odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, dále to může být pro ztrátu volitelnosti člena a posledním důvodem je neslučitelnost funkcí podle § 5 odst. 2 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí.⁸⁹ Tento odstavec říká, že: *„funkce člena zastupitelstva obce, města, územně členěného statutárního město nebo hlavního města Prahy (dále v textu jen obec) je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem této obce, města, územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy zařazeným do obecního nebo městského úřadu této obce nebo města nebo Magistrátu hlavního města Prahy. Dále s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do úřadu tohoto městského obvodu nebo městské části a s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do magistrátu příslušného územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy. Neslučitelnost funkcí se dále týká funkce vykonávané zaměstnancem zařazeným do úřadu městského obvodu nebo městské části tohoto města, funkce člena zastupitelstva obce, města, územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem zařazeným do pověřeného obecního úřadu nebo krajského nebo finančního úřadu.“*⁹⁰ Zákon dále říká, že tato neslučitelnost funkcí nastává pouze za podmínky, že zaměstnanec vykonává přímo

⁸⁷ KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení), Komentář*. 4.th ed. Praha: Linde Praha a.s, 2009. str. 293., ISBN 978-80-7201-760-7.

⁸⁸ §55 odst.2 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁸⁹ §55 odst.3 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁹⁰ §5 odst.2 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

státní správu, která se vztahuje k územní působnosti obce, nebo za podmínky, že byl tento zaměstnanec jmenován starostou, primátorem nebo starostou městské části, hejtmanem nebo radou kraje, obce, města, hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části.⁹¹

Je vhodné doplnit, že zánik mandátu z usnesení zastupitelstva nastává až dnem, kdy marně uplyne lhůta pro podání návrhu soudu na zrušení tohoto usnesení, nebo kdy nabude právní moci rozhodnutí soudu, kterým nebylo toto usnesení zrušeno. Stejně je tomu v případě, kdy mandát zaniká z rozhodnutí ředitele krajského úřadu. Ten může o zániku mandátu rozhodnout ve chvíli, kdy byl zvolen kandidát, který vykonává jednu z funkcí, která je neslučitelná s pozicí zastupitele obce a nedojde k pozbytí těchto funkcí. Ředitel krajského úřadu však rozhoduje až ve chvíli, kdy zastupitelstvo na své první schůzi nevysloví pozbytí tohoto mandátu. Ředitel krajského úřadu svolá ještě mimořádnou schůzi, která se koná nejdéle do 21 dnů od podání žádosti o tuto schůzi. Pokud ani na této schůzi nedojde k vyslovení zániku mandátu, učiní tak sám ředitel krajského úřadu svým rozhodnutím.⁹² Je samozřejmé, že k zániku funkce nemůže dojít okamžikem zvolení, proto musí být ponechána určitá lhůta. Zastupitelstvo může dát takovému členu ještě lhůtu tří dnů po ustavující schůzi, kdy je tento člen povinen učinit takové právní kroky, které povedou ke skončení pracovního poměru. Rozhodující pro zánik mandátu je pak lhůta 3 měsíců, kdy je tento člen povinen předložit starostovi obce doklad o tom, že důvod neslučitelnosti již pominul.

Nejvyšší soud potvrdil, že mandát člena zastupitelstva obce nemůže zaniknout jinak než z důvodů, které byly právě popsány. Jedná se tedy o taxativní výčet. Nejvyšší soud tak učinil ve svém rozsudku, kde pravil, že: „*pouze za těchto zákonem stanovených podmínek mandát člena zastupitelstva zaniká. Tuto právní úpravu nelze obcházet extenzivním výkladem ustanovení trestního zákona o ukládání trestu zákazu činnosti*“⁹³. Ve svém vyjádření odkazuje právě na zákon o volbách do zastupitelstva obce.

⁹¹ §5 odst.3 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁹² JURČÍK, R.; BŘEŇ, J.; COGAN, R.; GALUŠKA, P., et al. *Obce 2008-2009*. Meritum. Praha: Aspi a .s., 2008., str. 670–671., ISBN 978-80-7357-331-7.

⁹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2007, sp. zn. 4 TZ 167/2006. [cit. 2020-02-29]. Dostupný z: <http://www.nsoud.cz/>

14.1. Nastupování náhradníků

V předchozí kapitole byly detailně popsány případy, pro které může dojít k uprázdnění mandátu. Následně je pak toto místo obsazeno náhradníkem z kandidátní listiny téže volební strany.⁹⁴ Při obsazení postupujeme podle pořadí uvedeném na kandidátní listině, nedošlo-li k tomu, že preferenční hlasování změnilo toto pořadí. Řídíme se zásadami, které stanoví §45 odst.5 zákona o volbách do zastupitelstev obcí. Pokud na této kandidátní listině není žádný náhradník, který by mohl uprázdněný mandát obsadit, zůstane tento až do konce funkčního období zastupitelstva obce uprázdněný.

Obsadí-li náhradník tento mandát, pak je mu vydán radou obce, města, městské části nebo městského obvodu anebo radou hlavního města Prahy, a není-li zřízena, zastupitelstvem osvědčení o tom, že se stal členem zastupitelstva obce a bude zde uvedeno také datum, ke kterému k tomu došlo. Toto musí být učiněno nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy byl tento mandát uprázdněn. Také náhradníkům se týká neslučitelnost funkcí. Pokud tato nastane, bude se postupovat stejně, jak bylo popsáno v předchozí kapitole.⁹⁵

Postavení náhradníka zaniká dnem voleb, popřípadě nových voleb do zastupitelstva obce. To znamená, že funkční období tohoto náhradníka nemusí být stejně dlouhé jako funkční období členů, kteří byli zvoleni v řádných volbách. Dále dnem, kdy starosta nebo primátor obdrží písemnou rezignaci na postavení náhradníka. Stejně tak jako rezignaci podanou jiným členem zastupitelstva, tak ani tuto rezignaci není možné vzít zpět. Postavení náhradníka zaniká také ztrátou jeho volitelnosti a úmrtím náhradníka.⁹⁶

⁹⁴ §56 odst.1 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁹⁵ §56 odst.2 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

⁹⁶ §56 odst.1 zákona č. 491/2001 Sb.: Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. 2.3.2019 [cit. 2020-02-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#cast1>

15. Praktická část

Cílem této práce není pouhý popis postupu voleb do zastupitelstev obcí. Důležité je také ověřit, jak postupy popsané v předchozích kapitolách fungují v praxi. Pro účely této práce bude využito město Horní Bříza, detailněji se pak budeme věnovat volbám v letech 2010, 2014 a 2018. Město Horní Bříza jsem zvolila zejména proto, že nedaleko od něj žiji a mohla jsem tak pozorovat předvolební období, ale také dny voleb a následné dění v obci. To ulehčí následnou práci s podklady a umožní přidat pohled, který nemůže mít ten, kdo se zabývá pouze studiem dokumentů.

15.1. Město Horní Bříza

Horní Bříza vznikla podle zákona č. 367/1990 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů dnem voleb do obecního zastupitelstva v roce 1990, ale první písemná zmínka o obci pochází již z roku 1180.⁹⁷ Město se nachází v Plzeňském kraji, v okrese Plzeň – sever a leží přibližně 15 kilometrů od města Plzně. Podle údajů Českého statistického úřadu žije v obci 4 213 obyvatel, z toho více žen, v průměrném věku 42,5 roku.

Jedná se o obec se základním rozsahem výkonu státní správy. Obec spravuje své záležitosti samostatně a státní orgány nebo orgány kraje mohou zasahovat pouze v případě, vyžaduje-li to ochrana zákona a pouze takovými prostředky, které jim k tomu zákon stanoví. Pro město Horní Bříza je obcí s pověřeným obecním úřadem město Třemošná a obcí s rozšířenou působností město Nýřany. Tyto obce pak mohou vykonávat agendu jim svěřenou i pro město Horní Bříza.⁹⁸

15.2. Volební účast

Volební účast je hodnota, kterou poměříme kolik voličů vykonal akt volby v jednotlivých letech. Počítá se jako podíl registrovaných voličů, tedy všech osob zapsaných v seznamech voličů i v dodatcích těchto seznamů a hlasujících voličů, tedy k osob, kteří k volbám fyzicky přišli a vhodili kandidátní listinu do schránky. Výsledek je uváděn v procentech. Tímto výpočtem dosáhneme jasných výsledků,

⁹⁷ Město Horní Bříza, 2020. Horní Bříza. [cit.2020-02-22]. Dostupné z: <https://www.hornibriza.eu/mesto/>.

⁹⁸ Horní Bříza, vybrané údaje za obec. 2020. Český statistický úřad. [cit.2020-02-22]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profiluzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZE MI__43__558885#.

kteří můžeme dále užívat pro jednotlivé statistické výpočty, ale také k porovnávání jednotlivých obcí a krajů.

Tabulka 2 Dlouhodobá volební účast

Rok	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Volební účast	49,3 %	45,6 %	45,2 %	47,9 %	43,0 %	45,8 %

Zdroj: údaje Českého statistického úřadu⁹⁹

Pokud porovnáme dlouhodobou volební účast v obci s dlouhodobou volební účastí v celé České republice, pak zjistíme, že údaje se od sebe liší jen velmi nepatrně. Město Horní Bříza má tedy přibližně stejnou volební účast jako je průměr všech obcí v ČR. Stejně tak nepozorujeme žádné větší statistické výkyvy mezi jednotlivými roky.

15.3. Volby 2010

Zákon stanoví, že volby do zastupitelstev obcí vyhlašuje prezident republiky. Ten tak učinil vydáním rozhodnutí ze dne 18. června 2010 a vyhlásil volby do zastupitelstev obcí a zastupitelstev městských obvodů a městských částech ve statutárních městech na pátek 15. října a sobotu 16. října 2010.

Městský úřad v Horní Bříze vydal následně oznámení, ve kterém stanovil konkrétní počet potřebných podpisů pro nezávislé kandidáty a sdružení nezávislých kandidátů k registraci jejich volební strany. Konkrétní počet se odvíjí od počtu obyvatel v obci, obecné procentuální určení vymezila tabulka č. 1 této práce. Oznámení určuje tyto počty následovně¹⁰⁰:

- Pro nezávislé kandidáty: 3 % z počtu obyvatel obce = 133 podpisů
- Pro sdružení nezávislých kandidátů: 7 % z počtu obyvatel obce = 310 podpisů

⁹⁹ Volby, 2019. Český statistický úřad. [cit.2020-02-22]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>.

¹⁰⁰ Horská, I. Oznámení o potřebném počtu podpisů na peticích pro nezávislé kandidáty a sdružení nezávislých kandidátů dle § 21 odst.4 zákona č. 491/2001Sb. o volbách do zastupitelstev obcí v pl.zn., 2010. Horní Bříza. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.hornibriza.eu/urad-477/uredni-deska/volby-do-zastupitelstva-obce-478.html?ftresult=volby+2010> .

Starosta města Jiří Kříž rozdělil obec pro potřeby těchto voleb do čtyř volebních okrsků a zároveň vymezil sídla těchto volebních okrsků¹⁰¹:

- a) Okrsek č. 1 –Klub Horní Bříza
- b) Okrsek č. 2 –Masarykova základní škola
- c) Okrsek č. 3 –Masarykova základní škola
- d) Okrsek č. 4 –Masarykova základní škola

Dále starosta rozhodl, že v každém z těchto volebních okrsků bude ustanovena okrsková volební komise v počtu šesti členů a zapisovatelka.

Zastupitelstvo města Horní Bříza neschválilo na veřejném zasedání dne 10.6.2010 změnu v počtu členů Zastupitelstva města Horní Bříza pro volební období 2010–2014, proto počet členů tohoto zastupitelstva zůstal stejný. Z těchto voleb tak bylo zvoleno zastupitelstvo, které mělo 21 členů.

15.3.1. Registrace kandidátních listin

Jako registrační úřad pro volby v roce 2010 sloužil Městský úřad Horní Bříza. Pro tyto volby registroval následující volební strany¹⁰²:

1. Občanská demokratická strana – registrována dne 24. srpna 2010
2. Komunistická strana Čech a Moravy – registrována 24. srpna 2010
3. Česká strana sociálně demokratická – zaregistrována dne 23. srpna 2010
4. SNK ED a NK Strana opravdových skutků SOS – registrována dne 23.srpna 2010
5. Sdružení nezávislých kandidátů Hornobřížští občané – zaregistrována dne 23. srpna 2010
6. TOP 09 – registrována dne 23. srpna 2010

Žádná z podaných kandidátní listin nebyla odmítnuta a ani vrácena k přepracování. Úřad shledal, že ani jedna z kandidátních listin nevykazuje chyby, a proto bylo registračním úřadem rozhodnuto o jejich registraci.

¹⁰¹ Kříž, P. Informace o počtu a sídle volebních okrsků na k.ú. města Horní Bříza, 2010. Horní Bříza. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.hornibriza.eu/urad-477/uredni-deska/volby-do-zastupitelstva-obce-502.html?ftresult=volby+2010>

¹⁰² HORSKÁ, I. Rozhodnutí o registraci pro volby do zastupitelstva obce. 2010. Horní Bříza. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.hornibriza.eu/urad-477/uredni-deska/volby-do-zastupitelstva-obce-508.html?ftresult=volby+2010>

15.3.2. Hlasování

Volby proběhly ve dnech 15. a 16. října. Celkem bylo na seznamu voličů a jeho dodatku zapsáno 3 621 osob. Celkem bylo vydáno 1 733, ale platných hlasů bylo uznáno jen 1 730, tři hlasy byly tedy uznány neplatnými.

Tabulka 3 Výsledky voleb 2010

Název kandidátní listiny	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
Komunistická strana Čech a Moravy	10,95	2
SNK HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ	40,14	9
Sdružení SNK ED, NK SOS	13,30	3
TOP 09	18,01	4
Občanská demokratická strana	6,25	1
Česká strana sociálně demokratická	11,62	2

Zdroj: údaje Českého statistického úřadu¹⁰³

15.3.2.1. Preferenční hlasování

V teoretické části této práce jsme se věnovali také názoru Stanislava Balíka o preferenčním hlasování. Zopakují, že dle jeho názoru je velmi obtížné určit míru preferenčního hlasování. Vzhledem k relativně malému vzorku, kterým se nyní zabýváme, se můžeme pokusit o stanovení míry ovlivnění výsledků preferenčním hlasováním voleb v Horní Bříze.

¹⁰³ Volby do zastupitelstev obcí, 2010. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xobecnaz=HORN%ED+B%F8%EDZA&xstat=0&xvyber=0>

a) Komunistická strana Čech a Moravy

Komunistická strana Čech a Moravy získala v těchto volbách celkem 2 mandáty. Pro změnu pořadí kandidáta bylo potřeba 191,4 hlasu.

Tabulka 4 Preferenční hlasování KSČM 2010

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Jiří Kříž	1	1
Rudolf Zábřaha	2	3
Bohuslav Zimerhagl	3	2

Zdroj: údaje Českého statistického úřadu¹⁰⁴

Preferenční hlasování zde umožnilo získat mandát Bohuslavu Zimerhaklovi, který by tento jinak nezískal. Zároveň byl tento posun jedinou změnou v pořadí kandidátů na kandidátní listině a můžeme tedy říct, že preferenční hlasování volební stranu KSČM výrazně neovlivnilo.

b) HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ

Sdružení nezávislých kandidátů Hornobřížští občané získalo v těchto volbách celkem devět mandátů. Pro změnu pořadí kandidáta bylo potřeba 702,9 hlasu.

Tabulka 5 Preferenční hlasování HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ 2010

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Vojtěch Šedivec	1	2
Radek Želízko	2	6
Pavel Moláček	3	7
Václav Richtr	4	4
Monika Kepková	5	1
Zdeněk Procházka	6	3
Milan Sobota	7	8
Marek Vondrák	8	9
František Šlauf	15	5

Zdroj: údaje ČSÚ¹⁰⁵

Zde můžeme pozorovat, že největší posun na kandidátní listině zaznamenal pan František Šlauf, který byl z 15. místa na kandidátní listině zvolen v pořadí jako pátý. Kromě jediného kandidáta nebyl nikdo zvolen v pořadí tak, jak bylo uvedeno na kandidátní listině, přesto by však všichni tito mandát také získali.

¹⁰⁴ Volby do zastupitelstev obcí, 2010. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xobecnaz=HORN%ED+B%F8%EDZA&xstat=0&xvyber=0>

¹⁰⁵ Volby do zastupitelstev obcí, 2010. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xobecnaz=HORN%ED+B%F8%EDZA&xstat=0&xvyber=0>

c) Sdružení SNK ED a NK SOS

Toto Sdružení získalo ve volbách v roce 2010 celkem tři mandáty. Hranice pro změnu pořadí kandidáta byla stanovena na 233,2 hlasu.

Tabulka 6 Preferenční hlasování Sdružení SNK ED, NK SOS 2010

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Ivana Horská	1	1
Jaroslav Veverka	2	2
Jitka Martínková	5	3

Zdroj: údaje ČSÚ¹⁰⁶

Jediný posun preferenčním hlasováním zde zaznamenala paní Jitka Martínková. Další posun pak zaznamenala jedena z náhradnic, která byla z osmého místa na kandidátní listině posunuta na první místo náhradníka.

d) TOP 09

Volební strana TOP 09 obdržela ve volbách celkem čtyři mandáty. Hranice pro změnu pořadí kandidátů byla 314,6 preferenčních hlasů.

Tabulka 7 Preferenční hlasování TOP 09 2010

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Alena Šumová	1	2
Petr Grün	3	1
Jan Lusk	5	4
Václav Mildorf	10	3

Zdroj: údaje ČSÚ¹⁰⁷

Největší posun zde zaznamenal pan Václav Mildorf, který se posunul z desáté pozice na kandidátní listině na třetí místo a získal tak mandát. Ještě větší posun zaznamenal pan Stanislav Kapr, který se z třinácté pozice posunul na místo prvního náhradníka. Můžeme říct, že preferenční hlasování v této volební straně ovlivnilo pořadí zvolení kandidátů opravdu významně.

e) Občanská demokratická strana

Volební strana Občanská demokratická strana získala ve volbách do zastupitelstev obcí pouze jediný mandát. Hranice byla stanovena na 108,9 hlasu.

¹⁰⁶ Volby do zastupitelstev obcí, 2010. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xobecnaz=HORN%ED+B%F8%EDZA&xstat=0&xvyber=0>

¹⁰⁷ Volby do zastupitelstev obcí, 2010. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xobecnaz=HORN%ED+B%F8%EDZA&xstat=0&xvyber=0>

Tabulka 8 Preferenční hlasování ODS 2010

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Antonín Brašna	12	1

Zdroj: údaje ČSÚ¹⁰⁸

Jediný mandát této strany byl obsazen panem Antonínem Brašnou. Ten byl zvolen právě preferenčním hlasováním. V této volební straně změnilo výrazně preferenční hlasování také pořadí náhradníků.

f) Česká strana sociálně demokratická

Česká strana sociálně demokratická získala ve volbách dva mandáty pro své kandidáty. Hranice pro změnu pořadí kandidáta zde byla 203,5 hlasu.

Tabulka 9 Preferenční hlasování ČSSD 2010

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Petr Riedl	2	2
Milena Kaprová	3	1

Zdroj: údaje ČSÚ¹⁰⁹

V této volební straně změnilo preferenční hlasování zejména pořadí náhradníků. Například kandidát, který byl uveden na kandidátní listině jako 21. v pořadí, byl zvolen jako 4. náhradník, první náhradník pak byl zvolen z osmého místa.

¹⁰⁸ Volby do zastupitelstev obcí, 2010. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xobecnaz=HORN%ED+B%F8%EDZA&xstat=0&xvyber=0>

¹⁰⁹ Volby do zastupitelstev obcí, 2010. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv1111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xobecnaz=HORN%ED+B%F8%EDZA&xstat=0&xvyber=0>

15.3.3. Výsledky voleb 2010

Z voleb v roce 2010 bylo zvoleno zastupitelstvo v následujícím složení¹¹⁰:

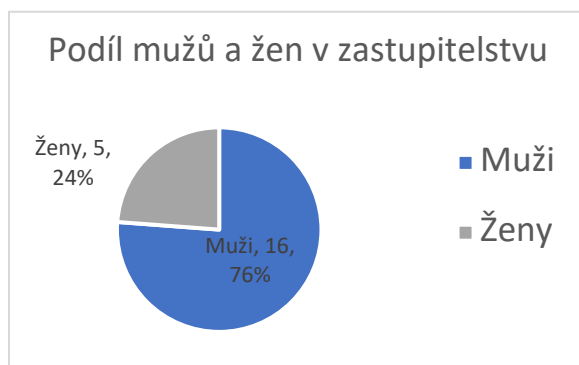
Pořadí zvolení	Jméno, příjmení, tituly	Věk	Název kandidátní listiny	Počet pref. hlasů
1	Jiří Kříž	54	Komunistická strana Čech a Moravy	260
2	Bohuslav Zimerhakl	54	Komunistická strana Čech a Moravy	252
1	Monika Kepková MUDr.	38	SNK HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ	820
2	Vojtěch Šedivec Ing.	56	SNK HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ	799
3	Zdeněk Procházka Bc.	37	SNK HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ	736
4	Richtr Václav Doc., Mgr., CSc.	66	SNK HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ	730
5	František Šlauf MUDr.	58	SNK HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ	715
6	Radek Želízko Ing.	35	SNK HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ	701
7	Pavel Moláček	42	SNK HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ	653
8	Milan Sobota	43	SNK HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ	603
9	Marek Vondrák	33	SNK HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ	636
1	Ivana Horská	48	Sdružení SNK ED, NK SOS	314
2	Jaroslav Veverka	33	Sdružení SNK ED, NK SOS	289
3	Jitka Martínková Bc.	45	Sdružení SNK ED, NK SOS	281
1	Petr Grün	50	TOP 09	521
2	Alena Šumová Mgr.	47	TOP 09	461
3	Václav Mildorf	67	TOP 09	346
4	Jan Lusk	45	TOP 09	332
1	Antonín Brašna	53	Občanská demokratická strana	138
1	Milena Kaprová	52	Česká strana sociálně demokratická	325
2	Petr Riedl Ing.	49	Česká strana sociálně demokratická	248

Zdroj: údaje ČSÚ¹¹¹

¹¹⁰ Volby do zastupitelstev obcí, 2010. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv21111?xjazyk=CZ&xid=1&xv=23&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstrana=0&xodkaz=1>

¹¹¹ Volby do zastupitelstev obcí, 2010. [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kv21111?xjazyk=CZ&xid=1&xv=23&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstrana=0&xodkaz=1>

Obrázek 1 Podíl mužů a žen

Zdroj: vlastní

Nově vzniklé zastupitelstvo tvoří 76 % mužů a 24 % žen. Průměrný věk tohoto zastupitelstva je 47,9 roku.

15.3.4. Počet hlasů pro jednotlivé volební strany

Tabulka 10 Hlasy pro jednotlivé vol. strany 2010

Volební strana	Počet hlasů	Základ	Poměr hlasů k základu
KSČM	3 663	33 450	10,95 %
SNK HORNOBŘÍŽSTÍ OBČANÉ	13 430	33 450	40,14 %
Sdružení SNK ED, NK SOS	4 452	33 450	13,30 %
TOP 09	6 025	33 450	18,01 %
ODS	1 993	31 857	6,25 %
ČSSD	3 887	33 450	11,62 %

Zdroj: webové stránky Horní Bříza¹¹²

Tato tabulka stanovuje přesný počet hlasů pro jednotlivé volební strany. Celkem bylo odevzdáno 33 450 platných hlasů, které jsou v tabulce označeny jako základ. Právě z tohoto čísla pak vychází při výpočtu procentuálního rozdělení hlasů. Základ se liší pouze u volební strany Občanské demokratické, a to proto, že jako jediná měla na své kandidátní listině pouze 20 kandidátů. Pro rozhodnutí o postupu pro další zjišťování výsledků voleb byla stanovena hranice 5 %. Z tabulky vyplývá, že této hranice dosáhly všechny kandidující strany, proto byly mandáty rozděleny mezi všechny podané kandidátní listiny.

¹¹² Město Horní Bříza, 2020. Horní Bříza. [cit.2020-02-22]. Dostupné z: <https://www.hornibriza.eu/mesto/>.

15.3.5. Zastupitelstvo 2010

Starosta města Jiří Kříž svolal ustavující zasedání zastupitelstva města Horní Bříza na pondělí dne 15. listopadu 2010 v 18.00 hodin. Tohoto zasedání se zúčastnili všichni zvolení zastupitele města, kromě jediného – pana Jiřího Kříže.

Na tomto zasedání bylo zkontrolována platnost Osvědčení o zvolení členem zastupitelstva města a byl složen slib člena zastupitelstva města. Tento slib složili všichni nově zvolení zastupitelé města a nikdo tak mandát neztratil.

Zastupitelstvo město zvolilo nové starostu města. Tím se stal Ing. Vojtěch Šedivec, poměrem hlasů 14 pro: 5 proti. Jeden se hlasování zdržel. Starosta následně navrhl, aby byli zvoleni dva místostarostové – jeden uvolněný a druhý neuvolněný, tento návrh byl zastupitelstvem schválen. Uvolněným místostarostou obce se stal Bc. Zdeněk Procházka a neuvolněným se stala Mgr. Alena Šumová.

Dle zákona 128/2000 Sb., o obcích v platném znění určilo zastupitelstvo počet členů rady na sedm. Dále starosta upozornil na povinnost zřídit finanční a kontrolní výbor dle §117 odst. 2 a §84 odst. 2 písm. 1) zákona o obcích v platném znění, protože funkční období výborů přechozího zastupitelstva zaniklo spolu se zánikem původního zastupitelstva.

Na ustavujícím zasedání nebyla schválena odměna starosty, místostarostů ani členů zastupitelstva.

15.4. Volby 2014

Volby do zastupitelstev obcí pro rok 2014 vyhlásil prezident republiky rozhodnutím ze dne 12. června 2014. v tomto rozhodnutí stanovil, že volby se budou konat v pátek 10. října a sobotu 11. října 2014.¹¹³

Následně vydal starosta obce oznámení o potřebném množství podpisů na peticích pro nezávislé kandidáty nebo sdružení nezávislých kandidátů. Jak bylo již zmíněno, procentuální počet je stanoven zákonem a přesný počet se pak odvíjí od počtu obyvatel v obci, ty byly stanoveny takto¹¹⁴:

¹¹³ ROZHODNUTÍ PREZIDENTA REPUBLIKY ze dne 12. června 2014 o vyhlášení voleb do Senátu Parlamentu České republiky, do zastupitelstev obcí a zastupitelstev městských obvodů a městských částí ve statutárních městech a do zastupitelstva hlavního města Prahy a zastupitelstev jeho městských částí. [cit.2020-02-25], Dostupné z: [file:///C:/Users/charl/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Rozhodnuti_prezidenta_-_volby_do_Senatu_a_zastupitelstev_obci-%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/charl/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Rozhodnuti_prezidenta_-_volby_do_Senatu_a_zastupitelstev_obci-%20(3).pdf) Sbírka zákonů č. 112/2014, Částka 47.

¹¹⁴ ŠEDIVEC, V., Oznámení o potřebném počtu podpisů na peticích pro nezávislé kandidáty a sdružení nezávislých kandidátů dle §21 odst.4 zákona č. 491/2001Sb., [cit.2020-03-08], Dostupné

- Pro nezávislé kandidáty: 3 % z počtu obyvatel obce = 131 podpisů
- Pro sdružení nezávislých kandidátů: 7 % z počtu obyvatel obce = 305 podpisů

Dne 1.7.2014 vydal starosta obce Vojtěch Šedivec oznámení o stanoveném počtu členů Zastupitelstva města Horní Bříza na volební období 2014–2018. v tomto oznámení konstatoval, že stávající zastupitelstvo nestanovilo na svých zasedáních změnu v počtu členů Zastupitelstva, proto tento počet zůstane stejný jako u přechozího funkčního období. Ve volbách se tedy zvolí 21 zastupitelů.

Dále starosta města rozhodl, že volební okrsky zůstanou také stejné¹¹⁵:

- a) Okrsek č. 1 – Klub Horní Bříza
- b) Okrsek č. 2 – Masarykova základní škola
- c) Okrsek č. 3 – Masarykova základní škola
- d) Okrsek č. 4 – Masarykova základní škola

15.4.1. Registrace kandidátních listin

Kandidátní listiny registroval Městský úřad Horní Bříza, který tedy sloužil zároveň jako registrační úřad. Tomu byly předloženy následující kandidátní listiny:

1. Komunistická strana Čech a Moravy – registrována 19.8.2014
2. Sdružení nezávislých kandidátů Město lidem – registrována 19.8.2014
3. TOP 09 – zaregistrována 19.8.2014
4. Česká strana sociálně demokratická – zaregistrována 19.8. 2014
5. Sdružení nezávislých kandidátů Hornobřížští občané – zaregistrována dne 19.8.2014

Registrační úřad neshledal na žádné z podaných kandidátní listin chyby, proto byly všechny tyto registrovány. Obě sdružení předložily také petiční archy s potřebným počtem podpisů.

z: <https://www.hornibriza.eu/urad-477/uredni-deska/oznameni-o-potrebnem-poctu-podpisu-na-peticich-pro-nez-kandidaty-a-sdruzeni-nez-kandidatu-1062.html?ftresult=volby+2014>

¹¹⁵ ŠEDIVÉC, V., Informace o počtu a sídle volebních okrsků pro volby do zastupitelstva města [cit.2020-03-08], Dostupné z: <https://www.hornibriza.eu/urad-477/uredni-deska/informace-o-poctu-a-sidle-volebnich-okrsku-pro-volby-do-zastupitelstva-mesta-1079.html?ftresult=volby+2014>

15.4.2. Hlasování

V seznamech voličů a jeho dodatcích bylo zapsáno celkem 3 584 voličů, bylo vydáno celkem 1 541 úředních obálek a odevzdáno jich bylo 1 540, rozdíl je zde tedy pouze jediná obálka. Celkem bylo mezi jednotlivé volební strany rozděleno 29 160 hlasů. Ty rozhodly o následném rozdělení mandátů:

Tabulka 11 Výsledky hlasování 2014

Název kandidátní listiny	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
Komunistická strana Čech a Moravy	10,13	2
SNK Město lidem	23,59	5
TOP 09	8,99	2
Česká strana sociálně demokratická	8,32	1
SNK Hornobřížští občané	48,95	11

Zdroj: údaje ČSÚ¹¹⁶

15.4.2.1. Preferenční hlasování

Také u voleb v roce 2014 si v této kapitole rozebereme do jaké míry ovlivnilo preferenční hlasování pořadí zvolení jednotlivých kandidátů.

a) Komunistická strana Čech a Moravy

Na kandidátní listině KSČM se nacházelo celkem 21 členů. Ve volbách získala tato volební strana pouze dva mandáty. Hranice pro změnu pořadí kandidáta byla stanovena 154 preferenčních hlasů.

Tabulka 12 Preferenční hlasování KSČM 2014

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Zdeněk Chýnovský	1	2
Jan Seko	2	1

Zdroj: údaje ČSÚ¹¹⁷

Z tabulky vyplývá, že preferenční hlasování neovlivnilo pořadí kandidátů na listině. Podíváme-li se do seznamu náhradníků, tak zjistíme, že jediným větším posunem zde byl pan Bohuslav Zimerhák, který byl zvolen z šestého místa na kandidátní listině jako první náhradník.

¹¹⁶ Volby do zastupitelstev obcí, 2014. [cit.2020-03-11], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv11111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstat=0&xvyber=0>

¹¹⁷ Volby do zastupitelstev obcí, 2014. [cit.2020-03-11], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv111111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstrana=47&xstat=0&xvyber=0>

b) Sdružení nezávislých kandidátů Město lidem

Také SNK Město lidem mělo na kandidátní listině celkem 21 kandidátů. Celkem získalo ve volbách pět mandátů. Hranice pro změnu pořadí kandidáta byla 359,7 hlasu a mandáty tak byly obsazeny těmito kandidáty:

Tabulka 13 Preferenční hlasování SNK Město lidem 2014

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Zdeněk Procházka	1	1
Radek Želízko	2	4
Martin Sarkisov	3	5
Ladislav Čech	4	2
David Kapr	14	3

Zdroj: údaje ČSÚ¹¹⁸

Nejvíce ovlivnilo preferenční hlasování pana Davida Kapra. Ten byl uveden až na 14. místě na kandidátní listině a jeho šance na zvolení byla tedy velmi malá. Přesto voliči rozhodli a on byl zvolen dokonce jako třetí v pořadí. Zde můžeme vidět, že preferenční hlasování opravdu výrazně ovlivnilo složení budoucího zastupitelstva.

c) TOP 09

Volební strana TOP 09 s 21 kandidáty na volební listině získala ve volbách celkem 2 623 platných hlasů. Změna pro pořadí kandidáta byla 136,4 hlasu. TOP 09 obsadila pouze dva mandáty.

Tabulka 14 Preferenční hlasování TOP 09 2014

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Alena Šumová	1	1
Viktor Vanžura	3	2

Zdroj: údaje ČSÚ¹¹⁹

Z tabulky vyplývá, že zde preferenční hlasování pomohlo panu Viktoru Vanžurovi, ale jinak nijak výrazně pořadí nezměnilo. To se týká také náhradníků, zůstalo zachováno pořadí uvedené na kandidátní listině.

¹¹⁸ Volby do zastupitelstev obcí, 2014. [cit.2020-03-11], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv111111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstrana=902&xstat=0&xvyber=0>

¹¹⁹ Volby do zastupitelstev obcí, 2014. [cit.2020-03-11], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv111111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstrana=721&xstat=0&xvyber=0>

d) Česká strana sociálně demokratická

ČSSD mělo na kandidátní listině také 21 kandidátů, ale ve volbách získali pouze jediný mandát. Pro změnu pořadí kandidátů této volební strany bylo potřeba 126,5 hlasu.

Tabulka 15 Preferenční hlasování ČSSD 2014

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Milena Kaprová	3	1

Zdroj: údaje ČSÚ¹²⁰

Tato volební strana obsadila pouze jediný mandát, proto je zde míra preferenčního hlasování také velmi malá. Jediný kandidát této strany byl ale zvolen ze třetí pozice na kandidátní listině, proto můžeme říct, že se zde preferenční hlasování jistě projevilo.

e) Sdružení nezávislých kandidátů Hornobřížští občané

Toto sdružení získalo ve volbách celkem jedenáct mandátů. Získalo tak nadpoloviční většinu všech mandátů v novém zastupitelstvu města, a tedy také obrovskou výhodu pro prosazování vlastních návrhů. Celkem jim voliči dali 14 275 hlasů a hranice pro změnu pořadí kandidátů byla vypočtena na 746,9 hlasu.

Tabulka 16 Preferenční hlasování SNK Hornobřížští občané 2014

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Vojtěch Šedivec	1	1
Stanislav Kapr	2	4
Vladimír Kargeradov	3	5
Lubomír Navrátil	4	6
Petr Hadinger	5	7
Václav Richtr	6	8
Petr Grün	7	2
Pavel Moláček	8	9
Emilie Hrabáková	9	10
František Šlauf	10	3
Jaroslav Rozum	11	11

Zdroj: údaje ČSÚ¹²¹

¹²⁰ Volby do zastupitelstev obcí, 2014. [cit.2020-03-11], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv111111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstrana=721&xstat=0&xvyber=0>

¹²¹ Volby do zastupitelstev obcí, 2014. [cit.2020-03-11], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv111111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstrana=721&xstat=0&xvyber=0>

Z této tabulky můžeme vyčíst, že největší posun zaznamenali pánové Petr Grün a František Šlauf. Ostatní kandidáti byli, s přihlédnutím k těmto posunům, zvoleni z míst, jak byli uvedeni na kandidátní listině. Proto můžeme říct, že strana zvolila vhodné sestavení kandidátní listiny. Důvodem možná je, že SNK Hornobřížští občané kandidovalo ve volbách již poněkolkáté, a proto dokáží dobře odhadnout preference svých voličů.

15.4.3. Výsledky voleb 2014

Z voleb v roce 2014 bylo sestaveno Zastupitelstvo města, které mělo podle rozhodnutí zastupitelstva předešlého celkem 21 členů.

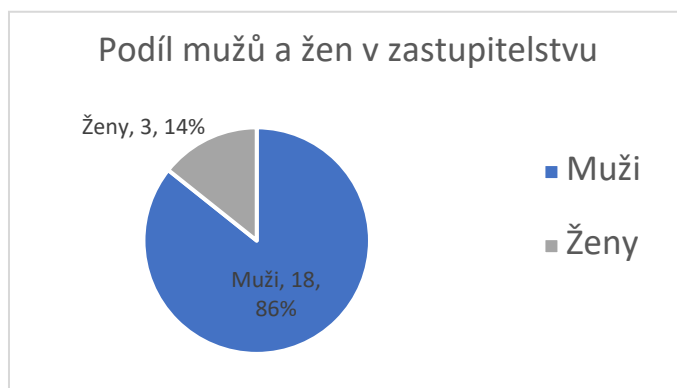
Tabulka 17 Složení zastupitelstva 2014

Pořadí zvolení	Jméno, příjmení, tituly	Věk	Název kandidátní listiny	Počet pref. hlasů
1	Jan Seko	59	KSČM	212
2	Zdeněk Chýnovský	50	KSČM	184
1	Zdeněk Procházka Bc.	41	SNK Město lidem	485
2	Ladislav Čech	26	SNK Město lidem	409
3	David Kapr	39	SNK Město lidem	373
4	Radek Želízko Ing.	39	SNK Město lidem	365
5	Martin Sarkisov Mgr.	43	SNK Město lidem	350
1	Alena Šumová Mgr.	51	TOP 09	281
2	Viktor Vanžura Mgr.	40	TOP 09	215
1	Milena Kaprová	56	ČSSD	221
1	Vojtěch Šedivec Ing.	59	SNK Hornobřížští občané	835
2	Petr Grün	54	SNK Hornobřížští občané	795
3	František Šlauf MUDr.	62	SNK Hornobřížští občané	779
4	Stanislav Kapr	51	SNK Hornobřížští občané	749
5	Vladimír Kargeradov	36	SNK Hornobřížští občané	672
6	Lubomír Navrátil Ing.	61	SNK Hornobřížští občané	662
7	Petr Hadinger Ing.	40	SNK Hornobřížští občané	701
8	Richtr Václav doc. Mgr. CSc.	70	SNK Hornobřížští občané	725
9	Pavel Moláček	46	SNK Hornobřížští občané	684
10	Emilie Hrabáková	74	SNK Hornobřížští občané	710
11	Jaroslav Rozum	53	SNK Hornobřížští občané	664

Zdroj: Oficiální web. stránky Horní Bříza¹²²

¹²² Zápis o výsledku voleb do zastupitelstva obce, 2014. Horní Bříza Oficiální stránky města. [cit.2020-03-11], Dostupné z: https://www.hornibriza.eu/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah1001_10.pdf&original=201410111845.pdf.

Obrázek 2 Podíl mužů a žen 2014

Zdroj: vlastní

Tento graf ukazuje, že v zastupitelstvu v roce 2014 byly pouze tři ženy, mužů pak bylo celkem osmnáct. Věkový průměr všech zvolených zastupitelů je 50 let.

15.4.4. Počet hlasů pro jednotlivé volební strany

Tabulka 18 Počet hlasů pro jednotlivé vol. strany 2014

Volební strana	Počet hlasů	Základ	Poměr hlasů k základu
KSČM	2 956	29 160	10,13 %
SNK Město lidem	6 879	29 160	23,59 %
TOP 09	2 623	29 160	8,99 %
ČSSD	2 427	29 160	8,32 %
SNK Hornobřížští občané	14 275	29 160	48,95 %

Zdroj: webové stránky Horní Bříza¹²³

Tato tabulka stanovuje přesný počet hlasů pro jednotlivé volební strany. Celkem bylo odevzdáno 29 160 platných hlasů, které jsou v tabulce označeny jako základ. Právě z tohoto čísla pak vychází při výpočtu procentuálního rozdělení hlasů. Základ se u žádné z volebních stran neliší, všechny měly na kandidátní listině uvedeny 21 kandidátů. Pro rozhodnutí o postupu pro další zjišťování výsledků voleb byla stanovena hranice 5 %. Z tabulky vyplývá, že této hranice dosáhly všechny kandidující strany, proto byly mandáty rozděleny mezi všechny podané kandidátní listiny.

¹²³ Město Horní Bříza, 2020. Horní Bříza. [cit.2020-02-22]. Dostupné z: <https://www.hornibriza.eu/mesto/>.

15.4.5. Nové zastupitelstvo

Dosavadní starosta města stanovil datum ustavujícího zasedání Zastupitelstva města na 5. listopadu 2014. zasedání se konalo v KD Klub Horní Bříza. Přítomni byli všichni zvolení zastupitelé.

Před zahájením samotného zasedání složili všichni členové zastupitelstva slib. Důležitým bodem tohoto zasedání byla volby starosty a místostarosty. Před samotným hlasováním bylo potřeba schválit počet místostarostů a zda budou pro výkon této funkce uvolnění nebo neuvolnění. Zastupitelstvo města schválilo jediného dlouhodobě neuvolněného místostarostu obce, kterým se stal pan Lubomír Navrátil. Starostou byl zvolen pan Vojtěch Šedivec.

Dále byl schválen počet radních, zastupitelstvo města se shodlo, že rada obce bude sedmičlenná. V souladu s ustanovením §117 odst.2 a §119 odst.1, zákona č. 128/2000Sb., o obcích určí počet členů finančního výboru zastupitelstvo obce. Tento výbor musí být nejméně tříčlenný. Zastupitelstvo města Horní Bříza hlasováním rozhodlo, že výbor bude i nadále pětičlenný.

15.5. Volby 2018

V roce 2018 vyhlásil prezident volby vydáním rozhodnutí ze dne 23. května 2018 a stanovil tak, že volby do zastupitelstev obcí a zastupitelstev městských obvodů a městských částech ve statutárních městech připadají na pátek 5. října a sobotu 6. října 2018.¹²⁴

Pro tyto volby sloužil jako registrační úřad Městský úřad Horní Bříza. Ten vydal 12.7.2018 oznámení o potřebném počtu podpisů na peticích pro nezávislé kandidáty a jejich sdružení. Zákon tyto počty stanoví v příloze k zákonu č. 491/2001Sb., a v této práci jsme se jim věnovali v tabulce č.1. konkrétní počty byly tedy určeny takto¹²⁵:

- Pro nezávislé kandidáty: 3 % z počtu obyvatel obce = 129 podpisů

¹²⁴ ROZHODNUTÍ PREZIDENTA REPUBLIKY ze dne 23. května 2018 o vyhlášení voleb do Senátu Parlamentu České republiky, do zastupitelstev obcí a zastupitelstev městských obvodů a městských částí ve statutárních městech a do zastupitelstva hlavního města Prahy a zastupitelstev jeho městských částí. https://www.epravo.cz/_dataPublic/sbirkky/2018/sb0045-2018.pdf, Sbirka 85/2018, Částka 2018.

¹²⁵ KOJDA, Z., Oznámení o potřebném počtu podpisů na peticích pro nezávislé kandidáty a sdružení nezávislých kandidátů dle §21 odst.4 zákona č. 491/2001Sb., [cit.2020-02-23], Dostupné z: https://www.hornibriza.eu/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah1391_23.pdf&original=Ozn%C3%A1men%C3%AD%20pot%C5%99.%20po%C4%8Dtu%20podpisu%20na%20petic%C3%ADch.pdf

- Pro sdružení nezávislých kandidátů: 7 % z počtu obyvatel obce = 301 podpisů

Se stejným datem vydal starosta obce Vojtěch Šedivec oznámení o počtu členů nově voleného zastupitelstva obce. Tento počet byl stanoven na 21 členů.

Pro volby do zastupitelstva obce v roce 2018, stejně jako tomu bylo u předchozích voleb, bylo území obce rozděleno na 4 volební okrsky. V každém volebním okrsku byla ustanovena okrsková volební komise, která měla sedm členů. Pro každý z těchto okrsků byla ustanovena místnost pro hlasování:

- a) Okrsek č. 1 – místnost pro hlasování: Střední odborné učiliště stavební
- b) Okrsek č. 2 – místnost pro hlasování: Masarykova základní škola
- c) Okrsek č. 3 – místnost pro hlasování: Masarykova základní škola
- d) Okrsek č. 4 – místnost pro hlasování: Masarykova základní škola

Každý volební okrsek byl zřízen pro přibližně 1000 obyvatel. Tento počet zákon označuje za ideální, protože je malé riziko tvorby dlouhých front, které by mohly voliče odradit od volby a zároveň je to dost velký počet voličů na to, aby nebyl ohrožen princip tajnosti volby.

15.5.1. Registrace kandidátních listin

Již bylo uvedeno, že jako registrační úřad sloužil pro tyto volby Městský úřad Horní Bříza. Celkem byly podány čtyři kandidátní listiny, na kterých nebyly zjištěny žádné nedostatky, proto byly všechny úřadem registrovány.

1. MĚSTO LIDEM

Město lidem je sdružení nezávislých kandidátů. Kandidátní listinu, která čítala celkem 21 kandidátů registrovali dne 25.7.2018.

2. KULTURA V HORNÍ BŘÍZE

Kultura v Horní Bříze je sdružení nezávislých kandidátů, kteří svou kandidátní listinu s 21 kandidáty registrovali dne 27.7.2018.

3. Hornobřížští občané

Jedná se také o sdružení nezávislých kandidátů. Kandidátní listina obsahovala 21 kandidátů a byla registrována dne 30.7.2018.

4. Komunistická strana Čech a Moravy

Kandidátní listina volební strany Komunistické byla registrována 31.7.2018 a obsahovala také 21 kandidátů.

15.5.2. Předvolební kampaň

Starosta nevyužil své zákonné možnosti určení plochy pro výlep plakátů, která by sloužila speciálně pro soustředění předvolebních plakátů. Proto byly k tomuto účelu využívány všechny veřejné nástěnky v obci, výlohy obchodů i restauračních zařízení a další veřejné plochy. Ve městě byly vidět zejména plakáty výše zmíněných tří sdružení nezávislých kandidátů, méně pak plakátů Komunistické strany Čech a Moravy (dále také jen KSČM).

Již v teoretické části této práce jsem zmínila, že pro předvolební kampaň jsou v poslední době využívány sociální sítě. Tento trend můžeme pozorovat i v předvolební kampani v Horní Bříze. Na sociální síti Facebook byly založeny skupiny sdružení nezávislých kandidátů Kultura v Horní Bříze a Hornobřížští občané. Obě tyto sdružení ve svých skupinách informovaly o předvolebních akcích, uveřejnily zde své programy a často docházelo k tomu, že se kandidáti těchto jednotlivých sdružení zde ze svých osobních profilů zapojovali do konverzací s voliči. To může voliči také velmi imponovat, protože kandidát se tak neschovává za stránku celého Sdružení, ale vystupuje pod vlastním jménem a hájí tak nejen své názory, ale také názory celého sdružení. Naopak pro Sdružení Město lidem, nebo pro volební stranu KSČM žádné takové stránky nevznikly.

Sdružení Kultura v Horní Bříze a Hornobřížští občané prostřednictvím těchto sítí také veřejně komunikovaly mezi sebou, což mohlo přesvědčit voliče o tom, že by byly schopné vzájemné spolupráce. Obě tyto sdružení udržují své Facebookové skupiny aktivní a informují zde například o aktuálním dění na zasedání zastupitelstva obce, nebo o tom, jak se jim daří naplňovat jejich programy.

Sdružení nezávislých kandidátů Kultura v Horní Bříze bylo založeno již v roce 2013 a poprvé tak kandidovalo již ve volbách do zastupitelstev obcí v roce 2014. Již v této době vznikly také jejich internetové stránky¹²⁶, které fungují i dnes a Sdružení zde informuje o důležitých akcích v obci, ale také o dění v samotné sdružení o jednotlivých kandidátech. Webové stránky si pro volby v roce 2018 zřídilo také Sdružení nezávislých kandidátů Město lidem. Bohužel tyto stránky dnes již aktivní nejsou a sdružení tak nadále neudrhuje tento kontakt se svými voliči.

Mimo výlepu plakátů a komunikace prostřednictvím sociálních sítí a internetových stránek pořádala všechna sdružení nezávislých setkání s voliči. Na

¹²⁶ Kultura v Horní Bříze, které jsou dostupné zde: <https://www.kulturahob.cz/>

těchto setkáních představovali své programy, tedy seznam toho, čeho by chtěli po svém zvolení dosáhnout a zároveň se velmi zajímali o názory voličů. Těchto setkání bylo celkem několik a účast občanů byla poměrně vysoká.

15.5.3. Hlasování

Hlasování probíhalo ve dnech 5. a 6. října 2018, a to v čase určeném zákonem. Tedy v pátek 5.10 od 14.00 hodin do 22.00 hodin a v sobotu 6.10 od 8.00 do 14.00 hodin. Z těchto voleb mělo být zvoleno 21 členů zastupitelstva.

Celkem bylo v seznamu voličů zaspáno 3 477 oprávněných voličů pro tyto volby. Můžeme si všimnout, že celkem bylo vydáno 1 594 obálek, ale odevzdáno 1 589, tedy opět obálek méně. Celkem bylo mezi jednotlivé kandidáty rozděleno 30 133 platných hlasů.¹²⁷

Nejvíce mandátů, tedy osm, získalo Sdružení nezávislých kandidátů Hornobřížští občané a nejméně, tedy jeden, Komunistická strana Čech a Moravy.

Tabulka 19 Výsledky voleb 2018

Název kandidátní listiny	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů
Hornobřížští občané	34,62	8
KULTURA V HORNÍ BŘÍZE	33,96	7
Komunistická strana Čech a Moravy	7,72	1
MĚSTO LIDEM	23,67	5

Zdroj: údaje Českého statistického úřadu¹²⁸

15.5.3.1. Preferenční hlasování

V této podkapitole rozebereme preferenční hlasování u voleb v roce 2018.

a) Hornobřížští občané

Sdružení nezávislých kandidátů získalo v těchto volbách celkem osm mandátů. Budeme se tedy zabývat pouze těmi kandidáty, kteří byli zvoleni. Hranice pro změnu pořadí kandidáta byla 545,6 preferenčních hlasů.

¹²⁷ Volby do zastupitelstev obcí, 2018. [cit.2020-02-25], Dostupné z: Český statistický úřad. <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstat=0&xvyber=0> .

¹²⁸ Volby do zastupitelstev obcí, 2018. [cit.2020-02-25], Dostupné z: Český statistický úřad. <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstat=0&xvyber=0> .

Tabulka 20 Preferenční hlasování Hornobřížští občané 2018

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Šedivec Vojtěch	1	1
Navrátil Lubomír	2	4
Kapr Stanislav	3	3
Kargeradov Vladimír	4	5
Vanžura Viktor	5	2
Vondrák Marek	6	6
Hadinger Petr	7	7
Šavlíková Jaroslava	8	8

Zdroj: údaje Českého statistického úřadu¹²⁹

Z této tabulky vyplývá, že preferenční hlasování ovlivnilo pouze prvních pět kandidátů uvedených na této kandidátní listině. U následujících, tedy ani u náhradníků, se již pořadí neměnilo. Nejvýrazněji byl posunut Viktor Vanžura, který se z pátého místa posunul na druhé. Z tabulky tedy můžeme vyčíst, že v tomto případě míra preferenčního hlasování neovlivnila výsledky voleb, protože bylo zvoleno prvních osm kandidátů, přesto, že v jiném pořadí než na kandidátní listině. Míra preferenčního hlasování je zde velmi nízká.

b) KULTURA V HORNÍ BŘÍZE

Sdružení Kultura v Horní Bříze obdrželo ve volbách v roce 2018 celkem sedm mandátů. Hranice pro změnu pořadí kandidáta byla 535,7 preferenčních hlasů.

Tabulka 21 Preferenční hlasování Kultura v Horní Bříze 2018

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Koza Petr	1	1
Vetenglová Halina	2	4
Marek Luboš	3	3
Jícha Václav	4	5
Čech Ladislav	5	2
Walterová Renata	6	6
Kuttová Jessica	7	7

Zdroj: údaje Českého statistického úřadu¹³⁰

Stejně jako u předchozího Sdružení nezávislých kandidátů pozorujeme, že preferenční hlasování ovlivnilo pouze prvních pět kandidátů uvedených na této

¹²⁹ Volby do zastupitelstev obcí, 2018. [cit.2020-02-26], Dostupné z: Český statistický úřad. <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstat=0&xvyber=0>.

¹³⁰ Volby do zastupitelstev obcí, 2018. [cit.2020-02-26], Dostupné z: Český statistický úřad. <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstat=0&xvyber=0>.

kandidátní listině. Největší posun zde zaznamenal Ladislav Čech, který byl z páté pozice posunut na druhou. Také zde pozorujeme velice nízkou míru preferenčního hlasování, která neovlivnila výsledek volby.

c) Komunistická strana Čech a Moravy

Komunistická strana Čech a Moravy získala v těchto volbách pouze jediný mandát. Při rozebírání preferenčního hlasování se budeme ale zabývat více kandidáty, abychom mohli posoudit jeho míru. Hranice pro změnu pořadí kandidáta byla 121,0 preferenčních hlasů.

Tabulka 22 Preferenční hlasování KSČM 2018

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Seko Jan	4	1
Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí náhradníka
Chýnovský Zdeněk	1	1
Fajfrlík Pavel	2	3
Krampol Vladimír	3	4
Šejbová Jana	5	2
Hadinger Jan	6	5
Chýnovská Ivana	7	6
Stegbauer František	8	7

Zdroj: údaje Českého statistického úřadu¹³¹

Vzhledem k tomu, že touto stranou byl obsazen pouze jeden mandát, došlo k následnému posunutí všech náhradníků. Největší posun na této kandidátní listině pozorujeme hned u dvou kandidátů – Jana Seka a Jany Šejbové, kteří se oba posunuli o stejný počet míst na kandidátní listině. Vzhledem k počtu obdržených hlasů můžeme říct, že v zde preferenční hlasování ovlivnilo výsledek do větší míry než u přechozích dvou kandidátních listin.

¹³¹ Volby do zastupitelstev obcí, 2018. [cit.2020-02-26], Dostupné z: Český statistický úřad. <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv111111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstrana=47&xstat=0&xvyber=0>.

d) MĚSTO LIDEM

Sdružení nezávislých kandidátů Město lidem obsadilo celkem pět mandátů. Hranice pro změnu pořadí kandidáta byla 372,9 preferenčních hlasů.

Tabulka 23 Preferenční hlasování Město lidem 2018

Celé jméno kandidáta	Pořadí na kandidátní listině	Pořadí zvolení
Kapr David	1	1
Procházka Zdeněk	2	2
Mildorfová Tereza	6	4
Šumová Alena	8	3
Mildorf Tomáš	20	5

Zdroj: údaje Českého statistického úřadu¹³²

V této tabulce vidíme, že míra ovlivnění výsledku zvolených kandidátů byla v tomto případě opravdu vysoká. Největší posun zde zaznamenal Tomáš Mildorf, který se posunul z dvacáté pozice na pátou. Do zastupitelstva se díky preferenčnímu hlasování dostali celkem tři kandidáti, kterým by to jinak nebylo umožněno – v případě, že by se volila pouze celá kandidátní listina a postupovalo by se dle pořadí uvedeném v ní.

Pokud porovnáme všechny výše uvedené údaje, tak zjistíme, že nejvíce ovlivnilo preferenční hlasování výsledky u Sdružení nezávislých kandidátů MĚSTO LIDEM.

¹³² Volby do zastupitelstev obcí, 2018. [cit.2020-02-26], Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv111111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=2&xnumnuts=3205&xobec=558885&xstrana=903&xstat=0&xvyber=0>.

15.5.4. Výsledky voleb 2018

Z voleb do obecních zastupitelstev v roce 2018 tak vzniklo zastupitelstvo v tomto složení:

Tabulka 24 Složení zastupitelstva 2018

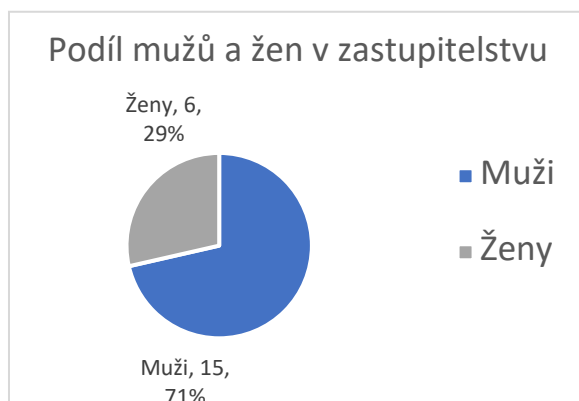
Pořadí zvolení	Jméno, příjmení, tituly	Věk	Název kandidátní listiny	Počet pref. hlasů
1	Šedivec Vojtěch Ing.	63	Hornobřížští občané	584
2	Vanžura Viktor Mgr.	44	Hornobřížští občané	554
3	Kapr Stanislav	55	Hornobřížští občané	548
4	Navrátil Lubomír Ing.	65	Hornobřížští občané	505
5	Kargeradov Vladimír	40	Hornobřížští občané	490
6	Vondrák Marek	41	Hornobřížští občané	520
7	Hadinger Petr Ing.	44	Hornobřížští občané	530
8	Šavlíková Jaroslava	66	Hornobřížští občané	503
1	Koza Petr Mgr.	26	KULTURA V HORNÍ BŘÍZE	659
2	Čech Ladislav	30	KULTURA V HORNÍ BŘÍZE	614
3	Marek Luboš DiS.	24	KULTURA V HORNÍ BŘÍZE	560
4	Vetenglová Halina	62	KULTURA V HORNÍ BŘÍZE	535
5	Jícha Václav Bc.	22	KULTURA V HORNÍ BŘÍZE	514
6	Walterová Renata	42	KULTURA V HORNÍ BŘÍZE	476
7	Kuttová Jessica	23	KULTURA V HORNÍ BŘÍZE	472
1	Seko Jan	63	KSČM	182
1	Kapr David	43	MĚSTO LIDEM	482
2	Procházka Zdeněk Bc.	45	MĚSTO LIDEM	456
3	Šumová Alena Mgr.	55	MĚSTO LIDEM	439
4	Mildorfová Tereza Mgr.	41	MĚSTO LIDEM	418
5	Mildorf Tomáš Ing., Ph.D.	38	MĚSTO LIDEM	389

Zdroj: Kultura v Horní Bříze¹³³

Takto vypadaly výsledky po sečtení hlasů. Kandidát za Sdružení nezávislých kandidátů MĚSTO LIDEM se však vzdal svého mandátu. Podle zákona na jeho místo postoupil náhradník, který byl první v pořadí, tak jak bylo také popsáno v kapitole 14.1. této práce. Tímto náhradníkem byl Ing. Radek Želízko, který se tak stal členem zastupitelstva.

¹³³ Výsledky voleb 5.- 6.10.2018, 2018. [cit.2020-03-01], Dostupné z: Kultura v Horní Bříze. <https://www.kulturahob.cz/vysledky/>.

Obrázek 3 Podíl mužů a žen v zastupitelstvu

Zastupitelstvo je složeno z celkem šesti žen a patnácti mužů. Průměrný věk takto vzniklého zastupitelstva je 44,4 roku. Celorepublikový průměr věku zastupitelů, kteří byli zvoleni v roce 2018 je 47,1 roku. Zastupitelstvo v Horní Bříze je tedy nepatrně pod tímto průměrem.

15.5.5. Počet hlasů pro jednotlivé volební strany

Tabulka 25 Počet platných hlasů 2018

Volební strana	Počet hlasů	Základ	Poměr hlasů k základu
Hornobřížští občané	10 435	30 133	34,62 %
KULTURA V HORNÍ BŘÍZE	10 236	30 133	33,96 %
Komunistická strana Čech a Moravy	2 328	30 133	7,72 %
MĚSTO LIDEM	7 134	30 133	23,67 %

Zdroj: webové stránky Horní Bříza¹³⁴

Tato tabulka stanovuje přesný počet hlasů pro jednotlivé volební strany. Celkem bylo odevzdáno 30 133 platných hlasů, které jsou v tabulce označeny jako základ. Právě z tohoto čísla pak vychází při výpočtu procentuálního rozdělení hlasů. Pro rozhodnutí o postupu pro další zjišťování výsledků voleb byla stanovena hranice 5 %. Z tabulky vyplývá, že této hranice dosáhly všechny kandidující strany, proto byly mandáty rozděleny mezi všechny podané kandidátní listiny.

¹³⁴ Město Horní Bříza, 2020. Horní Bříza. [cit.2020-02-22]. Dostupné z: <https://www.hornibriza.eu/mesto/>.

15.5.6. Nové zastupitelstvo města

Složení tohoto zastupitelstva již bylo popsáno výše. První, tedy ustavující zasedání svolal dosavadní starosta města Vojtěch Šedivec na 5. listopadu 2018 od 17.00 hodin. Na tomto zasedání zvolilo zastupitelstvo starostu, kterým se stal pan David Kapr, který kandidoval za Sdružení nezávislých kandidátů MĚSTO LIDEM. Dále zastupitelstvo schválilo zvolení tří dlouhodobě neuvolněných místostarostů. Těmto místostarostům byly následně přiděleny konkrétní agendy, které budou spravovat. Zastupitelstvo tak chce dosáhnout vyšší realizace konkrétních projektů. Agendy byly rozděleny následovně¹³⁵:

- Mgr. Petr Koza – kultura sport a cestovní ruch
- Bc. Zdeněk Procházka – bezpečnost a veřejný pořádek
- Ladislav Čech – zastupování starosty v době jeho nepřítomnosti, vztahy s veřejností, infrastruktura a životní prostředí

V předchozích letech byl ve městě volen pouze jeden uvolněný místostarosta. Zastupitelstvo se však z uvedených důvodů domnívá, že takto to bude vhodnější a dodává, že náklady bude stejné.

Na ustavujícím zasedání byla také zvolena Rada města. V souladu s § 84 odst. 2 a §99 zákona č. 128/2000Sb., o obcích (obecní zřízení) byl počet členů Rady města určen na sedm. Dále byly vytvořeny výbory – finanční a kontrolní, oba tyto výbory jsou pětičlenné.

Posledním bodem k projednání bylo stanovení odměn za jednotlivé funkce. Ty byly stanoveny následovně:

¹³⁵ *Usnesení z ustavujícího zasedání Zastupitelstva města Horní Bříza ze dne 5.11.2018.* Horní Bříza, 2018. [cit.2020-03-03]. Dostupné z: https://www.hornibriza.eu/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah1434_24.pdf&original=Usnesen%C3%AD%20z%20UZ%20ZM%20dne%205.11.2018.pdf

Tabulka 26 Odměny za výkon funkcí

Funkce	Odměna v Kč
Místostarosta – určený k zastupování starosty	24 900
Místostarosta – ostatní	16 900
Člen rady	3 500
Předseda výboru nebo komise	1 900
Člen výboru nebo komise	900
Člen zastupitelstva	600

Zdroj: Usnesení z ustavujícího zasedání¹³⁶

V případě kumulace funkcí je poskytována odměna do výše souhrnu těchto odměn za jednotlivé funkce.

15.6. Shrnutí

V této kapitole budou porovnávány výsledky z voleb do zastupitelstva města Horní Bříza za roky 2010–2018.

a) Dlouhodobá volební účast

Tabulka 2 – tabulka dlouhodobé volební účasti nám ukázala, že pokud porovnáme volby, detailněji rozebrané v této práci, pak zjistíme, že nejvyšší volební účast byla v roce 2010:

- 2010 – 47,9 %
- 2014 – 43,0 %
- 2018 – 45,8 %

b) Potřebný počet podpisů

Potřebný počet podpisů pro nezávislé kandidáty a jejich sdružení se vždy odvíjí podle počtu obyvatel v obci.

Tabulka 27 Shrnutí – počet podpisů

Rok	2010	2014	2018
Pro nezávislé kandidáty	133	131	129
Pro sdružení nezávislých kandidátů	310	305	301

Zdroj: vlastní

¹³⁶ Usnesení z ustavujícího zasedání Zastupitelstva města Horní Bříza ze dne 5.11.2018. Horní Bříza, 2018. [cit.2020-03-03]. Dostupné z: https://www.hornibriza.eu/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah1434_24.pdf&original=Usnesen%C3%AD%20z%20UZ%20ZM%20dne%205.11.2018.pdf

Základní procentuální vymezení, které zobrazuje Tabulka č.1 tak, jak určuje zákon, se za celé pozorované období nezměnilo. Pro každý rok tedy zůstalo 3 % z počtu obyvatel pro nezávislé kandidáty a 7 % pro sdružení nezávislých kandidátů.

c) Kandidátní listiny

Pro všechny pozorované volby sloužil jako registrační úřad Městský úřad Horní Bříza. V jednotlivých letech se ale liší počet zaregistrovaných kandidátní listin:

- 2010–6
- 2014–5
- 2018–4

Počet zaregistrovaných listin tedy postupně klesá. Město Horní Bříza není moc velké, proto šest kandidátních listin na jedinou obec je opravdu dost.

Tabulka 28 Shrnutí – Volební strany

Volební strana	Rok	2010	2014	2018
Občanská demokratická strana		ANO	NE	NE
Komunistická strana Čech a Moravy		ANO	ANO	ANO
Česká strana Sociálně demokratická		ANO	ANO	NE
SNK ED a NK SOS		ANO	NE	NE
SNK Hornobřížští občané		ANO	ANO	ANO
TOP 09		ANO	ANO	NE
SNK Město lidem		NE	ANO	ANO
SNK Kultura v Horní Bříze		NE	NE	ANO

Zdroj: vlastní

Tato tabulka ukazuje, které volební strany kandidovaly v jednotlivých letech ve volbách do zastupitelstva obce v Horní Bříze. Zde můžeme vidět, že pouze dvě volební strany se účastnily všech voleb, a to Komunistická strana Čech a Moravy a Sdružení nezávislých kandidátů Hornobřížští občané. V následující tabulce porovnáme, jak se u těchto dvou volebních stran vyvíjel počet získaných mandátů.

Tabulka 29 Shrnutí – počet mandátů

	2010	2014	2018
KSČM	2	2	1
SNK Hornobřížští občané	9	11	8

Zdroj: vlastní

Můžeme pozorovat, že zatímco volební strana KSČM získává dlouhodobě pouze malý počet mandátů, tak u SNK Hornobřížští občané je tomu naopak. V každých volbách se volilo 21 členů zastupitelstva, a právě SNK Hornobřížští občané získalo v roce 2014 nadpoloviční většinu celého zastupitelstva, což pro ně znamenalo obrovskou výhodu po celou dobu volebního období.

d) Předvolební kampaň

V předchozích kapitolách byla předvolební kampaň detailněji rozebrána pouze u voleb v roce 2018. Do této doby byly využívány pouze tzv. tradiční formy předvolební kampaně. Nejčastěji se tedy jednalo o vylepování plakátů a setkávání s voliči.

Tyto formy samozřejmě zůstaly i nadále, ale po vstupu SNK Kultura v Horní Bříze do voleb, se začalo využívat i moderních technologií, zejména využívání sociálních sítí pro komunikaci s voliči. Sdružení Kultura v Horní Bříze vytvořilo také své webové stránky, na kterých informovali voliče o předvolebním dění a také svém programu. Na tuto formu interakce se snažili nalákat zejména více mladých lidí.

Tato forma komunikace se stala velmi oblíbenou a pružně na to zareagovalo SNK Hornobřížští občané, které začalo také komunikovat s voliči prostřednictvím sociálních sítí. Tato forma komunikace měla zcela jistě také určitý podíl na tom, že právě tato dvě sdružení nezávislých kandidátů získala ve volbách největší počet mandátů.

V rámci předvolební kampaně zveřejnily jednotlivé volební strany také své volební programy. V těchto programech vytyčují základní cíle, kterých se budou snažit po svém zvolení dosáhnout. Každá volební strana se snažila vždy nalákat voliče na jiný problém, případně navrhovali jiné řešení stejného problému. Například v roce 2014 bylo společným cílem dokončení ulice Tovární v Horní Bříze. Tento cíl se však nepodařilo dokončit v rámci jednoho funkčního období. Práce započaly až na jaře roku 2018 a byly dokončeny až po volbách v roce 2018.

V roce 2018 se ve volebních programech objevil cíl veřejné wifi sítě. Dosud se tohoto cíle nepodařilo dosáhnout. Zastupitelstvo na tento svůj cíl žádá dotace od Evropské Unie a tento proces je poměrně zdlouhavý.

Velkým problémem v Horní Bříze je velké množství ubytoven, kde velmi často musí zasahovat Policie a snižují tak bezpečný život ve městě. Na redukcii počtu těchto ubytoven voliči slyší. Tento cíl si dlouhodobě vytyčuje SNK Hornobřížští občané a ve volbách 2018 se k nim přidalo i SNK Město lidem, ale ani tak se počet ubytoven nezměnil.

Snad v každém programu za tři zkoumaná období se objevil cíl úpravy městské zeleně, nebo životního prostředí. Jednotlivé volební strany se snaží získat voliče na slib vyšší míry výsadby nových stromů, nebo údržby parků. Bohužel i zde musím říci, že tento cíl se téměř nedaří plnit.

Naopak se ale povedlo prosadit dokončení víceúčelového hřiště u Základní školy, nebo redukovat plat starosty a místostarosty a tím ulehčit rozpočtu. Toto jsou cíle, které dokázalo prosadit zastupitelstvo po roce 2018.

e) Zvolení zastupitelé

Jak už bylo několikrát zmíněno, z každých voleb bylo sestaveno zastupitelstvo, které mělo 21 členů. Proto můžeme tato zastupitelstva jako celek také porovnávat.

Tabulka 30 Shrnutí – podíl mužů a žen

Podíl	Rok	2010	2014	2018
Ženy		24 %	14 %	29 %
Muži		76 %	86 %	71 %

Zdroj: vlastní

Pozorujeme, že v každém ze sestavených zastupitelstev byla většina zastupitelů muži. Největší procento žen, bylo zvoleno v roce 2018. Je nutné dodat, že obecně do politiky vstupuje stále více mužů než žen, proto většina mužů v zastupitelstvu není až takovým překvapením.

Tabulka 31 Shrnutí – věkový průměr

Rok	2010	2014	2018
Věkový průměr	47,9	50	44,4

Zdroj: vlastní

V posledním roce došlo k sestavení výrazně mladšího zastupitelstva. V roce 2010 bylo nejmladšímu členu zastupitelstva 33 let, v roce 2014 pak 26 let a nejmladšímu zvolenu zastupiteli v roce 2018 bylo jen 22 let. V každém z těchto zastupitelstev najdeme zástupce mladší i starší generace. Takto lépe dosáhneme toho, že takové zastupitelstvo se bude věnovat problémům všech.

Zajímavé je podívat se na konkrétní zastupitele, kteří se v Zastupitelstvu města Horní Bříza objevují pravidelně. Takových zastupitelů zde není mnoho, přesto pár jedinců zde nalezneme:

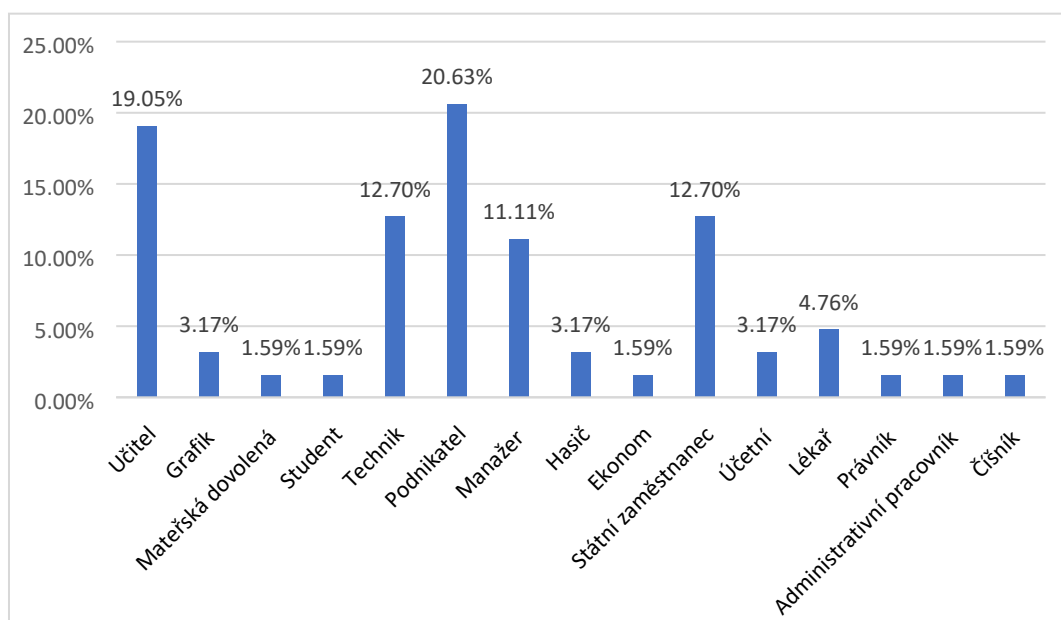
- Ing. Vojtěch Šedivec – kandidoval ve všech třech volebních obdobích, které byly touto prací zkoumané. Pokaždé kandidoval za Sdružení nezávislých kandidátů Hornobřížští občané. Dvakrát za zkoumané období byl zvolen starostou obce, a to v roce 2010 a 2014. Obyvatelé města hodnotí výkon jeho funkce starosty převážně kladně.
- Bc. Zdeněk Procházka – také kandidoval ve všech zkoumaných obdobích. Rozdílem od předchozího zastupitele je ten, že ne pokaždé za stejnou volební stranu. V roce 2010 byl zvolen za SNK Hornobřížští občané, 2014 kandidoval za SNK Město lidem a v roce 2018 se vrátil

zpět na kandidátní listinu SNK Hornobřízští občané. Dvakrát byl zvolen místostarostou obce. V roce 2010 byl dlouhodobě uvolněným místostarostou a v roce 2018 pak dlouhodobě neuvolněným místostarostou.

- Mgr. Alena Šumová – poslední zastupitelka, která také kandidovala ve všech třech zkoumaných volbách. Paní Šumová kandidovala v letech 2010 a 2014 za volební stranu TOP 09 a v roce 2018 za SNK Město lidem. V roce 2010 se stala dlouhodobě neuvolněným místostarostou obce.

Na každé kandidátní listině je kromě věku, politické příslušnosti a bydliště uvedeno také zaměstnání jednotlivých kandidátů. I toto je zajímavé pozorovat. Jací lidé nejčastěji do politiky vstupují a zda se volič také rozhoduje dle tohoto kritéria.

Obrázek 4 Povolání zastupitelů

Zdroj: vlastní

Do Zastupitelstva města Horní Bříza lidé v letech 2010 – 2018 nejčastěji volili podnikatele, učitele a státní zaměstnance. Pokud se podíváme na statistiky tak zjistíme, že ve volbách do zastupitelstev obcí kandidují nejčastěji právě podnikatelé a učitelé.

Pokud se podíváme blíže na skupinu osob s povoláním „podnikatel“ v Horní Bříze zjistíme, že do této skupiny byli zařazeni také OSVČ. Konkrétně jsou to např.: masér, nebo květinářka. Myslím, že v tomto případě zafungoval spíše tzv. sousedský efekt, kdy voliči zvolili tyto osoby pro jejich osobnostní kvality, což je pro volby do zastupitelstev obcí typické.

Jak jsme již zmínila, v rámci předvolební kampaně si některá sdružení nezávislých kandidátů zřídila profily na sociálních sítích a prostřednictvím nich komunikovala se svými voliči. V této komunikaci někteří pokračují i nadále. Informují zde o aktuálním dění v obci, ale také o svých úspěších v rámci plnění předvolebních slibů. Bohužel se zde někteří snižují i k tomu, že snaží poukazovat na chyby ostatních, nebo na ně svádět vinu za své neúspěchy. Často pak dochází k tomu, že mezi sebou vedou debatu, která zcela jistě není hodna jejich postavení. Toto jednání naopak voliče od volby odradí.

15.7. Rozhovor se zastupitelem města

Abych podpořila své závěry v praktické části a zároveň doplnila informace, které by dokreslily celou situaci, rozhodla jsem se oslovit konkrétní zastupitele města Horní Bříza. Rozhovor se mnou udělal Bc. Václav Jícha, kterému bych ještě jednou chtěla na tomto místě poděkovat za čas, který si pro tento rozhovor vytvořil.

Václav Jícha je nejmladším členem zastupitelstva v Horní Bříze, studuje na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni a zároveň učí na gymnáziu v Plasích.

1. Co Vás vedlo ke kandidatuře ve volbách do zastupitelstva obce?

„Již v úvodu bych měl říci, že jsem ten typ člověka, který je hrdý na svůj rodný region. Na Plzeňsko, ale hlavně na Horní Břízu. Město plné zajímavých lidí s typickým plzeňským charismatem. Ve veřejném životě v našem městě jsem se snažil být aktivní od základní školy. Jako šéfredaktorovi školního časopisu se mně podařilo přibližně na rok a půl vytvořit vkládanou přílohu Hornobřízského zpravodaje, která pohledem žáků mapovala život základní školy. Pro školní média jsem pracoval i ve školní televizi. V Horní Bříze je mnoho možností pro využití volného času. Já svůj využil k členství v Divadelním spolku Osad'áček, kde se sešla skvělá parta v čele s bravurní režisérkou. A proč tedy kandiduji do zastupitelstva města? Protože mě mrzí současný stav Horní Břízy. A přitom stačí změnit hlavně přístup. Chtít a pracovat. Kandidoval jsem za Kulturu v Horní Bříze, která pět let dokazuje, že i bez velkých finančních možností, ale za to s neutuchající touhou dělat lidem radost, to jde!“

2. Proč jste si vybral právě Sdružení nezávislých kandidátů KULTURA V HORNÍ BŘÍZE?

„Kultura v Horní Bříze byl a je informační kanál o dění u nás ve městě a přilehlém okolí. Mám to štěstí, že znám osoby stojící za tímto projektem. Vzhledem k tomu, že s nimi sdílím obdobnou vizi na spoustu věcí, i na fungování města, neexistovala pro mě lepší varianta, s kým jít do voleb.“

3. Ve volbách v roce 2018 kandidovaly v Horní Bříze celkem tři sdružení nezávislých kandidátů – Kultura v HB, Hornobřízští občané, Město lidem a také Komunistická strana Čech a Moravy. Bylo Vám něco sympatického na konkurenčních sdruženích, nebo volební straně?

„Ano, samozřejmě bylo. Lidsky i programově jsem měl ale nejbližší ke Sdružení nezávislých kandidátů Město lidem.“

3.a. Kterou kandidátní listinu jste považovali jako nejsilnější?

„Jednoznačně SNK Hornobřížští občané. Zejména proto, že měli v čele obce starostu téměř 12 let. To už něco znamená!“

4. K předvolební kampani jste také využili sociálních sítí. Myslíte, že to napomohlo rozšířit povědomí o Vašem sdružení?

„Myslím si, že ano. Kultura v Horní Bříze je známá především díky svému působení na sociálních sítích.“

4.a. Jedná se o poměrně moderní formu vedení předvolební kampaně. Jak ji Vy osobně vnímáte? Myslíte, že dokáže oslovit zejména mladší voliče? Může toto vést ke zvýšení volební účasti?

„Osobně si myslím, že dovede tento způsob vedení předvolební kampaně k zapojení mladší generace do voleb. Minimálně se začnou o komunální politice bavit. Ale o zvýšení volební účasti přesvědčen nejsem. U nás v Horní Bříze zůstala pořád relativně nízká.“

4.b. Všimla jsem si, že jste voličům odpovídali na dotazy také z osobních profilů. Vyhovovala Vám tato forma interakce?

„Jednalo se o rychlou a osobní konverzaci, která vyhovovala nám i voličům, kteří dostali odpověď v co možná nejkratší době. Velice si tento způsob komunikace chválím, protože jsme měli možnost případné nejasnosti vysvětlit hned. Naše odpovědi se dost často stávaly jakýmsi rozhovorem mezi autorem dotazu a námi.“

4.c. Pokračujete v komunikaci pomocí sociálních sítí také po volbách?

„Ano. Kultura v Horní Bříze jako informační kanál funguje neustále. Dokonce jsme při volbách vytvořili i webové stránky, které jsou aktualizovány každý den. Občané našeho města pořád mají možnost ptát se soukromě nebo veřejně přes různé sociální sítě.“

4.d. Jaké další formy předvolební kampaně jste využili?

„Klasické letáky; předvolební bulletiny, které jsme roznášeli do všech schránek ve městě; předvolební setkání v KD Klub – z důvodu, že pro nás oprava Klubu byla i je prioritou.“

Všechny podotázky u čtvrté otázky se týkaly mých závěrů z kapitoly 15.3.2. Zastupitel města mé závěry potvrdil. Využívání sociálních sítí je skutečně snahou oslovit zejména mladší generace, ale v předvolební kampani nesmí kandidáti zapomínat také na ostatní voliče, proto jsou stáły využívány i tzv. tradiční formy předvolební kampaně jako jsou právě letáky a předvolební setkání. Zcela jistě mělo vliv také to, že se jedná o skutečně mladého zastupitele. Možná by jinak odpovídal výrazně starší kandidát, který sám sociální sítě neužívá denně. Pro toho by tato forma komunikace s voliči nemusela být tolik pohodlná.

5. Co si myslíte o výši odměny zastupitele? Odpovídá náročnosti této pozice?

„V Horní Bříze si zastupitelstvo zvolilo na ustanovujícím zasedání ZM odměnu pro zastupitele 600 Kč měsíčně. Tato odměna je adekvátní práci zastupitele, i když vnímám, že v okolních městech je odměna i dvakrát vyšší.“

Výši možné odměny pro uvolněné i neuvolněné zastupitele upravuje v současné době Nařízení vlády č. 202/2018 Sb., o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků. Toto nařízení však upravuje pouze maximální výši takové odměny, skutečnou výši tak nechává na rozhodnutí konkrétních zastupitelstev. Proto je možné, že v každé obci je tato odměna odlišná.

6. Víte, do jaké míry ovlivnilo Vaše zvolení preferenční hlasování? A jak to ovlivnilo celé Vaše sdružení nezávislých kandidátů?

„Kultura v Horní Bříze má v zastupitelstvu 7 míst a všichni zvolení za naši kandidátku byly na prvních sedmi pozicích. Což vypovídá o tom, že jsme kandidátku složili dobře. Je tradice, že se v Horní Bříze hodně kroužkuje, proto občas umístění na kandidátce nehraje až takovou roli.“

7. Myslíte si, že Vám pomohl tzv. sousedský efekt? Tedy fakt, že jste kandidoval v obci, ve které žijete od narození?

„Zcela určitě ano. Mohl jsem se i se svými sousedy bavit o tom, co je trápi. Ve spoustě případech jsem měl nebo mám stejné trápení jako oni. To nás spojuje.“

Sousedský efekt můžeme pozorovat ve všech typech voleb. Ve volbách do zastupitelstva obce však bude zpravidla nejsilnější, a to i přes to, že se nejedná o nezávislé kandidáty, ale jejich sdružení. Zejména v menších obcích, a právě i v Horní Bříze, se lidé navzájem znají jmény, často znají také charakter člověka a

jsou si ve své volbě jistější než v případě, kdy volí neznámou osobu, kterou zatím poznali jen prostřednictvím plakátů.

8. V době Vaší kandidatury jste byl nejmladším kandidátem ze všech kandidátních listin. Mělo to vliv na Vaši pozici? Případně má to vliv nyní na výkon pozice zastupitele?

„Na umístění na kandidátní listině to vliv nemělo, ale má to vliv na výkon zastupitele, popř. jakékoliv jiné funkce. Především starší zastupitelé neberou váš názor moc vážně. To se naštěstí postupně odbourává.“

Průměrný věk zastupitelstva v Horní Bříze je 44,4 roku, proto je možné, že v některých otázkách může docházet k tzv. generační propasti. Ta se samozřejmě nesmí stát zdrojem disharmonie zastupitelstva a nesmí mít vliv na chod obce, případně na plnění slibů občanům.

9. Jak vnímáte svou pozici v rámci zastupitelstva obce? Daří se Vám prosazovat vlastní názory?

„Jak kdy. Vhledem k tomu, že Kultura v Horní Bříze musí mít koaličního partnera (což je Město lidem), není vždy lehké dosáhnout společného kompromisu v prosazování stejné věci. Nedaří se nám přes Město Lidem prosadit např. větší otevřenost úřadu.“

Jedním z bodů programu této kandidátní listiny bylo rozšíření úřední doby Městského úřadu ze dvou na čtyři dny, a navíc prodloužení otevírací doby ze současných 17.00 hodin na 18.00 hodin. Podle slov Václava Jíchy by právě tuto změnu uvítalo mnoho občanů, protože dva dny úředních hodin jsou zcela nedostačující.

10. Od voleb v roce 2018 již utekla nějaká doba, jak byste zhodnotil naplňování programu vašeho sdružení? Daří se Vám jeho naplňování?

„Naštěstí se nám spousta bodů podařila udělat. Dále je několik bodů, které bohužel nedokážeme prosadit kvůli koaličnímu partnerovi a poslední jsou body, které nejdou splnit jedním hlasováním, ale je to běh na dlouhou trať. Příkladem může být oprava kulturního domu. Děláme všechno proto, aby byl co nejdříve, ale nedokáží odhadnout, jestli bude hotovo do konce volebního období.“

11. Jak byste zhodnotil dlouhodobou volební účast v obci? Ta se pohybuje okolo 46 % a pravidelně dosahuje alespoň republikového průměru.

„Jsem z toho nešťastný. Naši občané mohou jednou za čtyři roky určit, kam by se mělo město posouvat a oni toho nechtějí plně využít.“

11.a. Je tedy jedním z Vašich osobních cílů zvyšovat volební účast?

„Určitě ano. Byl bych rád, kdyby se volební účast zvýšila k hranici 70 %.“

11.a. Jaké nástroje byste k tomu tedy využil?

„Je to trochu radikálnější řešení, ale otevřít před volbami jakékoliv pikantní téma, které zvedne naše obyvatele a půjdou volit. Tím pikantním myslím např. postavit někde něco nebo udělat knihovnu v těchto nebo v jiných prostorech. Dát občanům možnost rozhodovat, protože budou to právě oni, kdo bude služeb města využívat.“

12. Vraťme se ještě konkrétně k volbám v roce 2018. Ing. Tomáš Mildorf, Ph.D se po volbách vzdal svého mandátu. Víte, z jakého důvodu k tomu došlo?

„Pan Mildorf se vzdal mandátu, protože dlouhodobě pracuje ve větší vzdálenosti od Horní Břízy a podílení se na chodu města v jeho případě časově nedávalo smysl. Otázkou jen zůstává, proč takový člověk na kandidátní listině Města lidem byl.“

a. Stalo se to ještě u jiného zastupitele?

„V tomto volebním období zatím ne.“

Pozici konkrétně pana Mildorfa jsme se věnovali v kapitole preferenčního hlasování. Zopakují, že byl zvolen z 20.pozice na kandidátní listině jako 5. zastupitel za Sdružení nezávislých kandidátů Město Lidem. Tento posun jasně svědčí o tom, že voliči si přáli, aby se tento kandidát do zastupitelstva města dostal. To, že se následně vzdal svého mandátu může voliče odradit od další volby. V tomto případě souhlasím s panem Jíchou, že tento kandidát měl zvážit svou kandidaturu s dostatečným předstihem, aby následně nedošlo k tomuto zklamání voličů.

15.8. Rozhovor s členem okrskové volební komise

V teoretické části této práce jsem se také poměrně detailně věnovala okrskovým volebním komisím. Jejich role je pro samotné volby do obecních zastupitelstev velice důležitá, a proto jsem se rozhodla ověřit informace, které byly uvedeny v kapitole 6.2. v praxi.

Rozhovor se mnou udělala paní Kamila Kalousová, které bych také chtěla na tomto místě znovu poděkovat za čas a trpělivost, kterou mým otázkám věnovala.

1) Jak jste se dostala k členství v okrskové volební komisi? Byla jste delegována volební stranou? Jakou?

„Ke členství v okrskové volební komisi jsem se dostala poté co strany neobsadili všechny potřebná místa v komisi. Vybrána jsem byla naším panem starostou jako doplňující člen komise, nereprezentovala jsem tedy žádnou stranu.“

V případě, že není volebními stranami delegováno dostatečné množství členů do volební komise, doplní ji starosta obce. Většina volebních stran se snaží obsadit co nejvíce míst ve volebních komisích. Členové samozřejmě nesmí jakkoli ovlivňovat voliče, přesto ale danou volební stranu takto reprezentují.

2) Mohla byste, prosím, popsat celkovou časovou náročnost takového členství? Tedy od první schůzky až do zániku funkce?

„Jelikož jsem nebyla ani předsedou ani zástupce předsedy komise, časová náročnost nebyla až tak velká. Ale jelikož jsem přes týden v Plzni, tak dojíždění kvůli schůzkám před volbami nebylo úplně příjemné a nějakou hodinu zabralo. Schůzky sami o sobě tak časově náročné nebyli. Pokud si dobře pamatuji měli jsme 2 nebo 3 a pokaždé byli asi hodinové. Samozřejmě pak samotné volby jsou časově více náročné a i unavující. Musí jim člověk více méně věnovat celý pátek i sobotu. A to z důvodu přípravy před volbami a následnému sčítání. Takže celkově bych řekla, že jsem tomu věnovala tři dny po hodině plus dva dny celé.“

3) Byla jste někdy předsedou komise?

„Nebyla jsem a jsem za to ráda.“

3.a. Pokud ne, chtěla byste/ nechtěla? Z jakého důvodu?

„Nechtěla, předseda komise má přeci jen větší zodpovědnost a také časová náročnost je pro ně větší z toho důvodu jsem ráda, že jsem vždy byla pouze členem.“

4) Došlo někdy v průběhu voleb k vyloučení člena komise?

„Nepamatuji, že by se to u nás někdy stalo.“

5) Jaké úkoly Vám při posledních volbách do zastupitelstev obcí byly svěřeny?

„Kontrolování počtu vydaných obálek, kontrolování občanských průkazů (pasů) voličů, plus tak nějak celkové dohlížení na hladký průběh voleb. Zároveň jsme se s ostatními členy kontrolovali navzájem, abychom neudělali nějakou chybu a dodržovali všechny předpisy.“

6) Jste spokojena s výší odměny za tuto práci? Odpovídá náročnosti úkonů?

„Myslím si, že výše odměny je přiměřená k náročnosti. Ale tenhle pohled je opravdu pouze můj z pohledu studenta, kdy si nemusím kvůli volbám brát volno v práci a podobně. Nevím, zda bych jako pracující člověk mluvila stejně.“

Na základě zákona náleží každému členu okrskové volební komise zvláštní odměna za výkon funkce. Člen okrskové volební komise, který je v pracovním poměru nebo služebním poměru, má nárok na pracovní nebo služební volno v nezbytně nutném rozsahu a na náhradu mzdy, platu, služebního příjmu nebo odměny ve výši průměrného výdělku od uvolňujícího zaměstnavatele. Členovi okrskové volební komise, který není v pracovním poměru nebo služebním poměru, avšak je výdělečně činný, přísluší paušální náhrada ušlého výdělku za dobu výkonu funkce člena okrskové volební komise.

Výši zvláštní odměny za výkon funkce člena okrskové volební komise, způsob její úhrady a výplaty a výši paušální náhrady ušlého výdělku za dobu výkonu funkce člena okrskové volební komise stanovuje Ministerstvo vnitra vyhláškou v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí a s Ministerstvem financí. V prováděcích vyhláškách jednotlivých volebních zákonů je výše zvláštní odměny shodně upravena tak, že za výkon funkce v okrskové volební komisi náleží:

- členovi okrskové volební komise zvláštní odměna ve výši 1 800 Kč,
- místopředsedovi a zapisovateli okrskové volební komise zvláštní odměna ve výši 2 100 Kč
- předsedovi okrskové volební komise zvláštní odměna ve výši 2 200 Kč.

Konají-li se volby v souběhu s jinými volbami, zvyšuje se odměna za výkon funkce o 400 Kč. Odměna za výkon funkce se zvyšuje o 400 Kč i v případě komunálních voleb v územně členěných statutárních městech a v hlavním městě Praze.

V případě konání dalšího kola prezidentských nebo senátních voleb se zvyšuje odměna o dalších 700 Kč pro řadové členy, resp. o 1 000 Kč pro zapisovatele, místopředsedu a místopředsedu. Znamená to, že tam, kde se konají např. volby do zastupitelstev obcí v souběhu s volbami do Senátu a volby do Senátu budou dvoukolové, budou odměny vypočítány následovně:

- členovi okrskové volební komise, který není předsedou, místopředsedou ani zapisovatelem a zúčastní se všech zasedání okrskové volební komise, náležet zvláštní odměna ve výši 2 900 Kč (1 800 Kč + 400 Kč + 700 Kč)
- zapisovateli a místopředsedovi by pak náležela odměna ve výši 3 500 Kč (2 100 Kč + 400 Kč + 1 000 Kč)
- předsedovi okrskové volební komise ve výši 3 600 Kč (2 200 Kč + 400 Kč + 1 000 Kč).

Člen okrskové volební komise, který není v pracovním poměru ani v poměru obdobném pracovnímu poměru, avšak je výdělečně činný, má kromě zvláštní odměny za výkon funkce člena okrskové volební komise nárok také na náhradu ušlého výdělku za dobu výkonu funkce člena okrskové volební komise ve výši 43 Kč za hodinu, nejvýše však 340 Kč za jeden den.¹³⁷

7) Jak je přibližně časově náročné samotné sčítání hlasů (samozřejmě s ohledem na volební účast)?

„Pro naši obec to vyjde pokaždé na 2 až 3 hodiny v průměru. Stalo se nám, že už to bylo i více, ale ve většině případů jsou to právě 2 až 3 hodiny. Naše obec není velká a bohužel volební účast není vždy nejvyšší. A i přes to nějaký čas zabere. Samozřejmě je to rychlejší, pokud nám počty rozdaných obálek sedí s počtem odvolených hlasů, ale ne vždy se to povede správně sečíst na poprvé. Jsme jen lidi a chyby děláme.“

8) Co je nejčastějším důvodem neplatnosti hlasu?

„Nejčastěji bych řekla, že se objevuje vhozený hlasovací lístek, který nebyl vložen do obálky. Ale i přes to, že říkám nejčastějším, tak si za všechny mé absolvované volby pamatuji 4 případy neplatného hlasovacího lístku a z toho 3x ze zvýše uvedeného důvodu a jednou byl hlasovací lístek počmáraný.“

¹³⁷ VOKÁČ, P. Zvláštní odměna za výkon funkce člena okrskové volební komise, její krácení a další nároky, 2018. [cit.2020-03-08]. Dostupné z: Ministerstvo vnitra ČR. file:///C:/Users/charl/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Zvlastni_odmena_za_vykon_fce_clena_OVK_-_6951699%20(2).pdf.

9) Stalo se, že někdo odmítl podepsat zápis o průběhu voleb? Z jakého důvodu?

„Nepamatuji se, že by k něčemu takovému u nás došlo.“

10) Došlo někdy ke kontrole ze strany pověřeného orgánu?

„Ne, nebo tedy ne v době kdy já jsem byla členem komise.“

11) Jste spokojena s organizací voleb v obci? Dochází například k tvorbě front?

„Ano, jsem. Musím naši obec pochválit, volby jsou vždy zorganizované velmi dobře. A pokud dobře vím, tak nedochází k žádným stížnostem ani frontám.“

Právě organizace průběhu ve dnech voleb je jeden z nejdůležitějších úkolů této komise. Pokud dochází k dlouhým časovým prodlevám a volič musí dlouho čekat, může dojít až k tomu, že toto voliče od samotné volby odradí.

12) Co se týká samotných voličů – jsou dostatečně seznámeni s možnostmi úpravy hlasovacích lístků?

„Pokaždé, když nějaký volič přijde informujeme ho o všem, o čem je potřeba, tedy i možnosti úpravy hlasovacích lístků, o formě, jak musí odvolit, tedy že hlasovací lístek musí do obálky vložit za plentou a poté vhodit do urny. I když většina voličů je s tímto procesem seznámena, určitě jsou rádi za připomenutí. Obzvláště za výše zmíněné úpravy hlasovacích lístků. Ač mají možnost si toto přečíst a vše se dozvědět předem, tak bez našeho upozorňování a připomínání, bychom měli zaručeně více neplatných hlasovacích lístků.“

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo nejen poskytnout komplexní pohled na současnou právní úpravu, ale také pokusit se ověřit fungování této úpravy v reálných volbách. K tomuto účelu jsem si zvolila město Horní Bříza a volby do zastupitelstva tohoto města v letech 2010 – 2018.

Při postupování tématem, jsem zjistila, že existuje velmi málo ucelené literatury ke komunálním volbám. Důvod je dle mého názoru poměrně jasný. Toto téma, je natolik široké, že jediný autor, ani skupina autorů ho nedokáže obsáhnout celé. Literatura se většinou věnuje příkladům na jednotlivých obcích tak, jako i tato práce, nebo i několika obcím, maximálně jednomu kraji. Každá obec má zcela jiné nároky, řeší odlišné problémy a také proto volí zcela jiné zastupitele. Myslím si, že i kdyby se tato práce věnovala pouze jedinému aspektu voleb, byla by velice obsáhlá. Důležitý zdroj pro vypracování praktické části byl Archiv úřední desky Horní Břízy. Musím říci, že práce s ním nebyla vůbec jednoduchá a pokud by se někdo snažil nalézt jediný konkrétní dokument, zabere to poměrně dost času.

Současná právní úprava má několik problémů, jako například přiložení petice ke kandidátní listině, která musí být podepsanou 7 % všech voličů v obci pro sdružení nezávislých kandidátů. Tento limit ve výsledku způsobí, že některá sdružení nejsou vůbec schopna kandidovat. Další problémy vznikají zejména se snahou postihnout potřeby všech obcí, toto ale není možné dosáhnout jediným zákonem. Rozebírání nedostatků však není předmětem této práce.

Největším přínosem této práce je její praktická část. Zde jsem propojila zákonnou úpravu s výsledky voleb v Horní Bříze, rozebrala jsem nejprve každé volební období zvlášť a následně jsem je všechna porovnála. Praktická část potvrdila mnoho závěrů, které jsem já, nebo jiní autoři udělali v teoretické části. Potvrdila například, že do zastupitelstev obcí nejčastěji vstupují nezávislí kandidáti a sdružení nezávislých kandidátů, nebo že tyto volby velmi silně ovlivňuje tzv. sousedský efekt, který znamená, že voliči nejčastěji v těchto volbách volí osoby, které v obci žijí již velmi dlouho a nejlépe je znají i osobně. Jedním ze závěrů také bylo, že ve volbách do zastupitelstev obcí vstupuje vždy jen několik politických stran. Také tento závěr podpořily výsledky výzkumu.

Chtěla bych, aby i tato práce pomohla rozšířit povědomí o důležitosti komunálních voleb mezi veřejností a zajistila tak větší volební účast.

Resumé

The topic of my Master's degree thesis are the elections to municipal councils in the Czech Republic. I chose this topic mainly because I think, that the elections are really important and these elections are as important as the others, but they receive less attention in the professional literature or in the media. But the election to municipal councils are closest to people. The decisions made by these councils have the biggest impact on the lives of ordinary people.

The main aim of this thesis is to give not only a description of the legislation concerning the elections to municipal council, but also to show, how it works in practice. So the whole thesis is divided into two main parts.

The first part is the theoretical one. This part shows how these elections are described by the law. In the theoretical part of this thesis we could find the basic definitions, legal claims or the aim of the law.

The second part of this thesis is the practical one. In this part is described how it all works. I used a city Horní Bříza as an example, to show it works in the practice. In this part I also verified the conclusions, that were made in the first part of this thesis.

I hope, that this Master's degree thesis could help to increase voter turnout. I tried to show how important these elections are.

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

KSČM – Komunistická strana Čech a Moravy

ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

SNK – Sdružení nezávislých kandidátů

NK – Nezávislý kandidát/ Nezávislí kandidáti

OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná

Seznam použité literatury a pramenů

Knižní publikace

ANTOŠ, M. *Principy voleb v České republice: doplněno o srovnání se státy Evropské unie*. Praha: Linde Praha, a.s., 2008., str.73., ISBN 978-80-7201-734-8.

BALÍK, S., KRUTÍLEK, O., ROJČÍK, O., VILÍMEK, P. *Komunální volby v České republice v roce 2002*. 1.st ed. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2003., str. 17. ISBN 80-210-3211-1.

BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1.st ed. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, a.s., 2009., str.179., ISBN 978-80-247-2908-4.

ČERBA, O. *Databázové systémy GIS*. Plzeň: Západočeská univerzita, fakulta aplikovaných věd, 2004.

ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. 1.st ed. Praha: Alfa, 2008. str. 69., ISBN 0-87197-00-3.

JURČÍK, R.; BŘEŇ, J.; COGAN, R.; GALUŠKA, P., et al. *Obce 2008-2009*. Meritum. Praha: Aspi a .s., 2008., str. 670–671., ISBN 978-80-7357-331-7.

KLÍMA, K., et al. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2.nd ed. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009., str. 220., ISBN 978-80-7380-140-3.

KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení), Komentář*. 4.th ed. Praha: Linde Praha a.s, 2009. str. 293., ISBN 978-80-7201-760-7.

KREJČÍ, O. *Nová kniha o volbách*. 1.st ed. Praha: Professional Publishing, 2006., str. 91., ISBN 80-86946-01-0.

MOLEK, P., ŠIMÍČEK, V. *Soudní přezkum voleb*. Praha: Linde Praha, a.s., 2006., str. 136., ISBN 80-7201- 639-3.

PAVLÍČEK, V., HŘEBEJK, J. *Ústava a ústavní řád České republiky: 1.díl Ústavní systém*. 2.nd ed. Praha: Linde Praha, a.s., 1998., str. 347., ISBN 80-7201-110-3.

PODHRÁZKÝ, M. *Přehled judikatury ve věcech voleb, referend a politických stran*. Praha. : ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-291-4.

TOKARSKÝ, V., *Volby do zastupitelstev obcí*. In ANTOŠ, M.; WINTR, J. (eds.) *Volby, demokracie a politické svobody*. Praha: Leges, 2010. str. 37–47. ISBN 978-80-87212-62-2.

VEDRAL, J.; VÁŇA, L. ; BŘEŇ, J. ; PŠENIČKA, S.. *Zákon o obcích (obecní zřízení), Komentář*. 1. vydání. Praha : C.H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7179-597-1.

Právní předpisy

Ústavní zákony a zákony

Zákon č. 1/1993Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 89/2001Sb., Občanský zákoník

Zákon č. 128/2000Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 130/2000Sb., Zákon o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů

Zákon č. 133/2000Sb., Zákon o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel)

Zákon č. 368/1990Sb., Zákon České národní rady o volbách do zastupitelstev v obcích

Zákon č. 491/2001Sb., Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

Důvodové zprávy

Důvodová zpráva k zákonu č. 491/2001 Sb. Tisk č. 968, Poslanecká sněmovna, III volební období, str. 52. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=968&CT1=0>

Judikatura

Usnesení Ústavního soudu ze dne 8.12.1998, sp. zn. Pl.ÚS 360/98. In *Sbírka náleží a usnesení* sv.12, č. 74, str. 545, Dostupný také z:
<http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-360-98>

Usnesení Nejvyššího správního soudu č. 944/2006 Sb. NSS ze dne 26. 6. 2006

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 1. 2007, sp. zn. 4 TZ 167/2006. [cit. 2020-02-29]. Dostupný z: <http://www.nsoud.cz/>

Rozhodnutí

ROZHODNUTÍ PREZIDENTA REPUBLIKY ze dne 12. června 2014 o vyhlášení voleb do Senátu Parlamentu České republiky, do zastupitelstev obcí a zastupitelstev městských obvodů a městských částí ve statutárních městech a do zastupitelstva hlavního města Prahy a zastupitelstev jeho městských částí.

[cit.2020-02-25], Dostupné z:

file:///C:/Users/charl/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Rozhodnuti_prezidenta_-_volby_do_Senatu_a_zastupitelstev_obci-%20(3).pdf Sbírka zákonů č. 112/2014, Částka 47.

ROZHODNUTÍ PREZIDENTA REPUBLIKY ze dne 23. května 2018 o vyhlášení voleb do Senátu Parlamentu České republiky, do zastupitelstev obcí a zastupitelstev městských obvodů a městských částí ve statutárních městech a do zastupitelstva hlavního města Prahy a zastupitelstev jeho městských částí.

https://www.epravo.cz/_dataPublic/sbirky/2018/sb0045-2018.pdf, Sbírka 85/2018, Částka 2018.

Internetové zdroje

Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Kultura v Horní Bříze. Dostupné z: <https://www.kulturahob.cz/>

Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/>

Oficiální stránky města Horní Bříza. Dostupné z: <https://www.hornibriza.eu/mesto/>.

Politická společnost. Dostupné z: <https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2018/10/Ovlivňování-voleb-IPPS.pdf>

Volby. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.volby.cz/>.

Seznam tabulek

Počty podpisů na peticích	25
Dlouhodobá volební účast	42
Výsledky voleb 2010.....	44
Preferenční hlasování KSČM 2010	45
Preferenční hlasování HORNOBŘÍŽŠTÍ OBČANÉ 2010	45
Preferenční hlasování Sdružení SNK ED, NK SOS 2010.....	46
Preferenční hlasování TOP 09 2010	46
Preferenční hlasování ODS 2010	47
Preferenční hlasování ČSSD 2010	47
Hlasy pro jednotlivé vol. strany 2010	49
Výsledky hlasování 2014.....	52
Preferenční hlasování KSČM 2014	52
Preferenční hlasování SNK Město lidem 2014	53
Preferenční hlasování TOP 09 2014	53
Preferenční hlasování ČSSD 2014	54
Preferenční hlasování SNK Hornobřížští občané 2014	54
Složení zastupitelstva 2014	55
Počet hlasů pro jednotlivé vol. strany 2014	56
Výsledky voleb 2018.....	60
Preferenční hlasování Hornobřížští občané 2018	61
Preferenční hlasování Kultura v Horní Bříže 2018	61
Preferenční hlasování KSČM 2018	62
Preferenční hlasování Město lidem 2018	63
Složení zastupitelstva 2018	64
Počet platných hlasů 2018	65
Odměny za výkon funkcí.....	67
Shrnutí – počet podpisů	67
Shrnutí – Volební strany	68
Shrnutí – počet mandátů	68
Shrnutí – podíl mužů a žen.....	70
Shrnutí – věkový průměr	70

Seznam obrázků

Podíl mužů a žen	49
Podíl mužů a žen 2014	56
Podíl mužů a žen v zastupitelstvu	65
Povolání zastupitelů	71

Seznam příloh

Příloha č.1 – Rozhovor se zastupitelem města	90
Příloha č. 2 – Rozhovor s členem okrskové volební komise	92

Přílohy

Příloha č.1 – Rozhovor se zastupitelem města

- 1) Co Vás vedlo ke kandidatuře ve volbách do zastupitelstva obce?
- 2) Proč jste si vybral právě Sdružení nezávislých kandidátů KULTURA V HORNÍ BŘÍZE?
- 3) Ve volbách v roce 2018 kandidovaly v Horní Bříze celkem tři sdružení nezávislých kandidátů – Kultura v HB, Hornobřízští občané, Město lidem a také Komunistická strana Čech a Moravy. Bylo Vám něco sympatického na konkurenčních sdruženích, nebo volební straně?
 - 3.a. Kterou kandidátní listinu jste považovali jako nejsilnější?
- 4) K předvolební kampani jste také využili sociálních sítí. Myslíte, že to napomohlo rozšířit povědomí o Vašem sdružení?
 - 4.a. Jedná se o poměrně moderní formu vedení předvolební kampaně. Jak ji Vy osobně vnímáte? Myslíte, že dokáže oslovit zejména mladší voliče? Může toto vést ke zvýšení volební účasti?
 - 4.b. Všimla jsem si, že jste voličům odpovídali na dotazy také z osobních profilů. Vyhovovala Vám tato forma interakce?
 - 4.c. Pokračujete v komunikaci pomocí sociálních sítí také po volbách?
 - 4.d. Jaké další formy předvolební kampaně jste využili?
- 5) Co si myslíte o výši odměny zastupitele? Odpovídá náročnosti této pozice?
- 6) Víte, do jaké míry ovlivnilo Vaše zvolení preferenční hlasování? A jak to ovlivnilo celé Vaše sdružení nezávislých kandidátů?
- 7) Myslíte si, že Vám pomohl tzv. sousedský efekt? Tedy fakt, že jste kandidoval v obci, ve které žijete od narození?
- 8) V době Vaší kandidatury jste byl nejmladším kandidátem ze všech kandidátních listin. Mělo to vliv na Vaši pozici? Případně má to vliv nyní na výkon pozice zastupitele?
- 9) Jak vnímáte svou pozici v rámci zastupitelstva obce? Daří se Vám prosazovat vlastní názory?
- 10) Od voleb v roce 2018 již utekla nějaká doba, jak byste zhodnotil naplňování programu vašeho sdružení? Daří se Vám jeho naplňování?

11) Jak byste zhodnotil dlouhodobou volební účast v obci? Ta se pohybuje okolo 46 % a pravidelně dosahuje alespoň republikového průměru.

11.a. Je tedy jedním z Vašich osobních cílů zvyšovat volební účast?

11.b. Jaké nástroje byste k tomu tedy využil?

12) Vraťme se ještě konkrétně k volbám v roce 2018. Ing. Tomáš Mildorf, Ph.D se po volbách vzdal svého mandátu. Víte, z jakého důvodu k tomu došlo?

12.a. Stalo se to ještě u jiného zastupitele?

Příloha č. 2 – Rozhovor s členem okrskové volební komise

- 1) Jak jste se dostala k členství v okrskové volební komisi? Byla jste delegována volební stranou? Jakou?
- 2) Mohla byste, prosím, popsat celkovou časovou náročnost takového členství? Tedy od první schůzky až do zániku funkce?
- 3) Byla jste někdy předsedou komise?
 - 3.a. Pokud ne, chtěla byste/ nechtěla? Z jakého důvodu?
- 4) Došlo někdy v průběhu voleb k vyloučení člena komise?
- 5) Jaké úkoly Vám při posledních volbách do zastupitelstev obcí byly svěřeny?
- 6) Jste spokojena s výší odměny za tuto práci? Odpovídá náročnosti úkonů?
- 7) Jak je přibližně časově náročné samotné sčítání hlasů (samozřejmě s ohledem na volební účast)?
- 8) Co je nejčastějším důvodem neplatnosti hlasu?
- 9) Stalo se, že někdo odmítl podepsat zápis o průběhu voleb? Z jakého důvodu?
- 10) Došlo někdy ke kontrole ze strany pověřeného orgánu?
- 11) Jste spokojena s organizací voleb v obci? Dochází například k tvorbě front?
- 12) Co se týká samotných voličů – jsou dostatečně seznámeni s možnostmi úpravy hlasovacích lístků?